

Nas tednik Kronika

kulturno-politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / Številka 31

V Celovcu, dne 5. avgusta 1954

Cena 1 šiling

Zelo ugodne cene!

Damsko perilo z
lepimi čipkami 24.—
Damske svilene garnitu-
re, srajce ter hlačke 19.50
Damske perlon-
nogavice 21.—
pri

F. KoschierCELOVEC — Klagenfurt
St. Ruprecht, Kinoplatz 1**„ADRIA“**žgane
pijavePridite in pokusite jih
na koroški razstavi v živil-
skem paviljonu.**Avstrija in mi**

Božja previdnost je hotela, da je del Slovencev ostal po razpadu avstro-ogrske monarhije izven meja Slovenije. Koroški Slovenci smo pripadli s tem, da je bila potegnjena državna meja na Karavankah, k Avstriji, ki je v manjši obliki na novo zaživela kot republika po izgubljeni prvi svetovni vojni. Mirovna pogodba in avstrijska ustava sta „jamčili“ popolno enakopravnost koroških Slovencev na vseh področjih javnega življenja. Že samo dejstvo, da so plebiscit v korist Avstriji odločili slovenski glasovi, saj v coni A skoraj ni bilo leta 1920 — izven par uradnikov — naseljenih Nemcev, je nalagalo državi in deželi gotove obveznosti do slovenske narodne manjšine. Njeni predstavniki in voditelji so se v deželni zbor, pri vladi na Dunaju ter celo pri Zvezi narodov v Ženevi odločno zavzeli za uresničitev na papirju obljubljenih pravic. Več ali manj so bili takšni poskusi brezuspešni. Tako lahko trdimo, da s Slovenci v prvi republiki država niti mačehovsko ni ravnala. Avstrija se po prvi svetovni vojni ni veliko brigala za to, če izpolnjuje tudi do svojih narodnih manjšin svoje dolžnosti ali ne.

Največja skrb Slovencev je bila šola. V njej se slovenski otrok ni imel prilike naučiti svojega materinega jezika. Utraktivne šole, katere so v nekaterih krajih na slovenskem ozemlju obstajale, so imele namen otroka čimprej privedi do tega, da bi obvladal nemški jezik. Slovenščina je bila na ljudskih šolah zapostavljena. Na urniku si jo našel le kot učni predmet in to v zadnjih dopoldanskih urah. Pred koncem pouka je bil učenec že truden, kako naj bi se mogel še navdušiti za predmet, katerega ni zapostavljala samo šolska oblast, ampak skoraj dosledno tudi njeni izvrševalni organi — učitelji.

Na srednjih šolah je bila slika podobna. Sicer je bila predpisana za Slovence še nekaj let slovenščina na klasični gimnaziji v Celovcu, vendar se je poučevala v posebnih tečajih popoldan, v teh so bili deloma zajeti tudi nemški dijaki, kar je seveda pouk bistveno otežkočilo. Marsikateri dijak se je otesel te svoje „dolžnosti“ na ta način, da se je vpisal kot Nemec, saj se ni zavedel s tem lahkomišljenim korakom, kakšno izdajstvo do svoje matere in svojega naroda je zagrešil.

Na državnem učiteljskišči v Celovcu so le redko sprejemali fante in dekleta iz zavednih slovenskih družin. V kolikor so imeli to srečo, jim je čisto nemško nacionalna vzgoja jemala polagoma ljubezen do rodne hiše in vsega kar je z njo povezanega.

Podobna, kakor na šolskem področju, je bila slika tudi na drugih poljih, odkoder narodu dotakajo nove življenjske sile. Takšno in podobno zapostavljanje narodne manjšine ni moglo ravnati ogreti Slovence za Avstrijo. Državlanske vzgoje ne more država izvesti samo z lepimi besedami med poukom v šolah, ampak predvsem z resničnimi dokazi in dejstvi, ako so in veljajo v državi za vsakega državljanista iste pravice in seveda tudi iste dolžnosti.

Slovenci so na pravice čakali, nekateri državljanji pa so državlanske pravice izrabljali z ilegalnim in kmalu legalnim protidržavnim političnim udejstvovanjem. Čim so Slovenci v težavnih marčnih dneh leta 1938 stali zvesto na strani avstrijske vlade, del nemškega avstrijskega prebivalstva ni več veroval v njen nadaljni obstoj ter jo je pomagal tudi kmalu izročiti in priključiti nemškemu rajhu. Ta priključitev je bila kronana s trpljenjem druge svetovne vojne, med katero so se nacizmu upirajoči se Avstrijci nemške in slovenske narodnosti znašli v koncentracijskih taboriščih in ječah. Tam so kovali načrte za bodočnost ter trdno sklenili upoštevati po prelomu nacizma osnovne človečanske pravice vsakogar. Go-

Kaj se pripravlja na daljnem Vzhodu

Južnokorejski predsednik hoče vojno proti rdeči Kitajski

Južnokorejski predsednik Syngman Rhee je na uradnem obisku v Združenih državah Amerike. Predsednik Eisenhower ga je zelo vljudno sprejel ravno za obletnico premirja na Koreji. Korejski predsednik je Amerikancem simbol upora proti komunistom v Aziji in tisti, ki so imeli z njim kaj bližje opraviti, ga poznajo, da je zvest, odločen in odkrit prijatelj.

Včasih je celo preveč odločen in odkrit tudi za ameriške pojme. Čeprav se Amerikanci ne strinjajo v vsem z njim, ga vseeno občudujejo in ne morejo pozabiti, da se je pod njegovim vodstvom mali korejski narod dvignil proti komunistom in se junsko boril.

Syngman Rhee prihaja v ZDA v trenutku, ko so Amerikanci zaradi dogodkov na daljnem Vzhodu tako zaskrbljeni, kot so bili ob času napada na Korejo.

Armada 2 milijonov mož

bi po Rheejevem mnenju zadostovala, da prične ofenzivo proti komunistični Kitajski, seveda s pomočjo ameriških topov, letal in ladij. Rhee je dejal, da hoče komunistična vojaška politika Ameriko uspavati s svojim govorjenjem o miru tako dolgo, da bo Sovjetska zveza imela na razpolago dovolj vodikovih bomb in letal za dolge proge, da bi letališča in glavna industrijska središča takoj ob prvem napadu zmelala.

Rhee je zatrdil ameriškemu kongresu, da

za bojevanje v Koreji ne bodo več potrebni ameriški vojaki, temveč le še letala in ladje. Narodna Kitajska bo dala 650.000 mož za boj proti rdečim, ki imajo vojsko 2,5 milijona mož. — Učinkovita gospodarska blokada bi rdečo Kitajsko naglo uničila. Povratek Kitajske na stran zahodnega sveta bi razmerje sil odločilno spremenil, da bi Sovjetska zveza ne poskušala več nobenega napada. Končne zmage svobodnega sveta si tako dolgo ni mogoče zamišljati, dokler ne bo Kitajska zopet osvojena.

Preveč nevaren poskus

Težava Rheejevega načrta je v tem, da bi bila njegova izvedba preveč nevaren poskus. ZDA so sicer za združitev Koreje, toda izvesti to združitev z orožjem bi pomenilo prevzeti nevarnosti, ki bi zaradi tega za vso Azijo nastale. Južnokorejski predsednik v svojem domovinskem navdušenju pozablja, da je nemogoče korejsko vprašanje reševati brez ozira na druga vprašanja. Kakršnakoli ofenziva v Koreji bi sprožila vojaške akcije tudi drugje.

Po vsem tem je verjetno, da Syngman Rhee ne bo dobil v Ameriki vojaške pomoči; tem bolj gotovo mu bodo dali sredstva za gospodarsko obnovo njegove dežele, ker menijo, da bi ne bilo koristno v sedanjem času „skrajšati našo pomoč svobodnim državam v Aziji“. Menijo, da je Syngman Rhee prišel na obisk v ZDA kot prijatelj in da jih bo kot prijatelj tudi zapustil.

Tudi „rdeči“ grozijo

Pojavljajo se že mnenja, da ni povsem gotovo, da je ženevska konferenca služila miru. Mnogi mislijo, da so le komunistični mogočnejši dobili novih možnosti za svoje nadalnje delovanje. Zadržanje rdeče Kitajske v primeru srestelitve dveh kitajskih lovcev in strogo nadzorstvo vodnih poti ne kažejo ravno miroljubnih kitajskih namenov.

Vrhovni poveljnik rdeče kitajske armade je govoril po radiu in zahteval osvoboditev Formoze izpod Čangkajškovega jarma. Komunistična Kitajska bo Formozo osvobodila in je poudaril, da je to notranja kitajska zadeva, v katero se nobena tuja sila nima vtikati. Njegove grožnje so veljale pred-

tovo je tudi ta velika in trpka izkušnja med drugo svetovno vojno pripomogla k izboljšanju razmer, ki so nastopile po letu 1945 v sedanji Avstriji.

Z ustanovitvijo dvojezičnih šol je bil položen temelj za gojitev zblizanja obeh narodnosti že od prve šolske stopnje naprej. Ta šola seznanja otroke z nemškim in slovenskim kulturnim svetom. Pomankljivosti, ki vladajo še na marsikaterih šolah je mogoče polagoma odstraniti z dobro voljo vseh na šolo vplivajočih činiteljev.

Razveseljiv pojav so tudi Pedagoški tedni, v okviru katerih se je letos vršil že drugi tečaj za učitelje dvojezičnih šol. Na njem so predavali priznani strokovnjaki slovenskega pouka, ki so dali učiteljem novih smernic za njihovo poklicno delovanje. Slovenskemu pouku na gimnazijah v Celovcu, Tanzenbergu, St. Pavlu in Beljaku ter na celovškem učiteljskišči in trgovski akademiji izkazujejo merodajne šolske oblasti in profesorji slovenščine resno pozornost.

Povojna pridobitev za Slovence so tudi slovenske radijske oddaje, ki gotovo dan za dnem vršijo svoje kulturno poslanstvo.

Zeleti bi bilo, da bi ministrstvo za prosveto uvidelo tudi nujnost slovenske gimnazije v Celovcu.

Pravica javnosti slovenskim gospodinjskim šolam v St. Rupertu in St. Jakobu ter skrb za strokovno izobrazbo naše kmečke

vsem ZDA, ki vzdržujejo Čangkajška na Formozi in ki so na morju pred kitajsko obalo zagrešile celo vrsto „napadalnih zločinov“, ki jih Kitajska ne bo mirno prešla in ogrožajo svetovni mir. — Ostre besede, ki dajo sklepati marsikaj, kako se bodo dogodki v bližnji bodočnosti na daljnem Vzhodu razvijali.

Znani poljski skladatelj in dirigent A. Panufnik je pred kratkim pribežal na Zahod. Pred časnikarji je izjavil, da se je odločil za beg, ker umetnik pod komunističnim režimom nima nobene možnosti za svobodno ustvarjanje.

mladine bi bili nadaljnji koraki do popolne enakopravnosti slovenske narodne manjšine na Koroškem, s katero bi država brezdvomno pomagala utrditi v Slovincih, posebno v mladini, ljubezen in spoštovanje do Avstrije.

Vsak državljan, kateremu država njegove verske in narodne interese varuje, je dolžan, da se z vso vnemo zanjo zavzema in ji zvesto služi. Popolnoma se strinjamo z mislijo, s katero je zaključil svojo razpravo „Österreichisch und national“ dr. Fr. Hörburger v avstrijskem tedniku „Die Furchen“ št. 29 letošnjega letnika: „Avstrijec biti se pravi, biti zvesti tudi narodu, torej se čutiti nemške, slovenske ali slovaške narodnosti in se kot tak avstrijsko udeleževati.“

Kot avstrijski državljan hočemo torej ostati zvesti svojemu narodu, zavedajoč se svojih dolžnosti do Avstrije. Kot lojalni državljani vemo, kaj smo državi dolžni, tirjamo pa na drugi strani od te države popolno enakopravnost. Pot, ki jo je treba iti, si je država po letu 1945 sama pokazala. Z upoštevanjem narodnih pravic Slovencev je napravila gotovo lep korak k zblizanju narodov, k pomiritvi v deželi. To je najboljša državljanska vzgoja. Koroška in dunajska vlada naj bi ne ostali sredi začrtane poti, naša želja je, da bi na njej napredovali, kajti to bi Avstriji sami moglo le koristiti ter dvigniti njen ugled v svetu.

K R A T K E V E S T I

Poročila o povodnih se kar naprej vrstijo. Na Kitajskem so doživeli v dolini reke Jangcekiang največje nalive, kar jih pomnijo. Reka že od junija stalno narašča. Tudi v Pakistanu so narasle reke poplavlile več mest in pretrgale prometne zveze. Nevarnost je, da bodo pričele razsajati nalezljive bolezni, kolera in tifus.

V Egiptu so prenehali z gospodarsko blokado angleških oboroženih sil. Po dveh letih smejo Egipčani živela in druge pridelke spet prodajati Angležem.

V Turčiji so namerili pretekli teden že 40 stopinj vročine. Tudi iz ZDA poročajo, da so imeli v preteklem tednu izredno veliko vročino.

Na Bavarskem je ob zadnji poplavi poginilo veliko število rib, ki so ostale v nesnažni vodi, ko je Donava otekla.

Okrog 600 otrok iz Avstrije bo preživelo letošnje počitnice v družinah v Angliji. Enako število angleških otrok se bo vrnilo z njimi na počitnice v Avstrijo.

Za pomoč poplavljenecem v Avstriji je celovška policija nabrala preko 50.000 šilingov, koroško orožništvo pa po dosedanjih podatkih 248.500 šilingov. Posebno podjetni so bili gojenci orožniških šol, ki so sami nabrali 32.500 šilingov.

Pri Hodiškem jezeru si je dunajski izletnik kahal večerjo na bencinskem gorilniku. Posodo z bencinom je pustil preblizu ognja, nastala je eksplozija in izletnik je bil ranjen po obrazu, rokah in prsih. Prepeljali so ga v celovško bolnico.

Sedemdeset let je stara, a je prevozila vsak dan 100 km na svoji poti iz Kopenhagana na Danskem do Innsbrucka, kamor je prišla na počitnice. Navdušeni kolesarki je ime Marija Christensen.

Nova vlada v Tuneziji

Zgodovinski dogodek — Napadi se nadaljujejo

Novi tuniški bej je izdal 2. avgusta razglas, v katerem poziva prebivalstvo k miru. Dejal je, da se začenja za Tunezijo nova zgodovinska doba. Žalostna preteklost je minila in francoska vlada je s svojim dejanjem — ki bo v zgodovini častno zapisano — priznala politično zrelost dežele in pravičnost njenih zahtev. Predvsem je bej poveljeval osebnost francoskega predsednika Mendes Francea.

Pozval je ljudstvo k sodelovanju pri izgradnji boljše bodočnosti in soglasja in obsojil vsak nastop s silo.

Medtem ko je med arabskim prebivalstvom Tunezije zavladalo veliko veselje ob razglasitvi predloga o samoupravi, je prišlo v Maroku spet do krvavih napadov in bombnih atentatov.

Odločilno spoznanje

Ameriški podpredsednik Rihard Nixon je pretekli teden v svojem govoru v Washingtonu izjavil, da bi mogel svobodni svet boj proti komunizmu zmagati brez vojne. Poudaril je, da v tem boju ne gre toliko za vojaška vprašanja kot za „človeško dušo“. Svobodni svet bo moral spoznati pravi vzrok tega boja, drugače je nevarnost, da ga bo izgubil. Vojne so vedno začenjali možje, je dejal Nixon, katerim se ni bilo treba zagovarjati pred ljudstvom. V tem smislu je pravilna trditev, da je svoboda ključ k miru, ker svobodne vlade priznavajo svojo odgovornost pred narodom. Trditev, da bi pest riža in boljše stanovanje mogla spreobrniti človeka k določenemu naziranjju, je označil Nixon za „žalitev vsakega naroda“, preden je zaključil. Vsi svobodni ljudje so edini v spoznanju, da „človek ne živi samo od kruha“.

Politični teden

Po svetu . . .

Za sporazumom o Indokini, katerega posledice, oz. pravi obraz bo šele čas pokazal, je anglo-egiptovska pogodba nedvomno najvažnejši politični dogodek zadnje dobe. Angleži bodo umaknili svoje čete, katere imajo vzdolž sueškega prekopa in Egipt bo po dobrih 70 letih (1882 so Angleži prevzeli „varstvo“ nad sueškim prekopom) dobil suverenost nad celotnim svojim ozemljem.

Pogajanja so trajala zelo dolgo, ker so jih prekinjali razni notranjepolitični dogodki v Egiptu: vladne krize, tekmovanje med Nagibom in Nasserjem itd. Vse to je narekovalo Angležem sicer njim dobrodošlo politiko čakanja na ugoden in primeren čas. Umik iz sueške kanalske cone seveda ni uspeh angleške politike. Bil pa je neizogiben, šlo je le še za časten umik po sklenitvi „pogodbe“. To je Angležem v polni meri uspelo in v nekem pogledu so zdaj celo na boljšem. Egipčani nimajo nobene vzroke več za sovražnosti nasproti Angležem, tem pa bo verjetno uspelo pridobiti si v njih koristnega in pomembnega zaveznika.

Zelo zadovoljni s takim razvojem so tudi Amerikanci. V njih „varnostnem obroču“, katerega grade okrog Azije, se je z anglo-egiptovskim sporazumom zamašila globoka vrzel. Če vzporedimo še ureditev anglo-perzijskih odnošajev, moremo ugotoviti, da je zdaj

ves arabski svet na strani Zapada

Varnostni obroč pa sega sedaj od indijskih meja preko Afrike in Španije. Angleži bodo svoje čete umakali postopoma in bo to trajalo 20 mesecev. Že samo ta razmera dolga doba pa kaže tudi, da bo praktična izvedba sporazuma vendarle zavisela od nadaljnjega političnega razvoja, oz. anglo-egiptovskih odnošajev.

Angleški pristanek na umik iz Egipta so narekovali predvsem vojaški razlogi. Generalni štabi zapadnih velesil so prepričani, da je vsako koncentriranje večjih armad na enem samem mestu spričo atomskega orožja vojaški nesmisel. Čete, katere so imeli do sedaj ob Suezu bodo deloma poslali domov, ali pa jih bodo porazdelili po sredozemskih vojaških oporiščih.

Angleški parlament je sporazum odobril z veliko večino, samo 26 konservativcev je videlo v njem nekakšno kapitulacijo in so glasovali proti. Jasno je, da je sporazum botrovala tudi Amerika, saj so tam imeli že dolge mesece pripravljene težke milijone dolarjev za Egipt, pa jih na prošnje Angležev niso bili izročili, dokler ne bi bilo urejeno sueško vprašanje. Največ pa so pri vsej stvari pridobili Egipčani: nacionalistom je bilo zadoščeno in Nagib-Nasserjeva vlada ima trdnjši položaj. Ameriški milijoni pa bodo poživili egiptovsko razrvano gospodarstvo in Nagibovi oficirji bodo manj mislili na puče in zarote, ko bodo imeli dovolj veselja za novo moderno vojaško opremo njihove armade.

Sovjetom sporazum gotovo ni preveč všeč. — Izrael pa je v težkih skrbih

Sovjetom zato ne more biti povšeči, ker je s tem Egipt prešel še tesneje v zapadni tabor. Mlada judovska država pa se boji egiptovske maščevalnosti. Zlasti egiptovski častniki ne morejo pozabiti klavrnega poraza, katerega so doživeli pred leti v vojni z Izraelom. Dve dejstvi skrbita izraelsko vladno najbolj: Egipt bo dobil novo moderno armado, na drugi strani pa med Egiptom in Izraelom ne bo angleških vojakov. V sedanjih anglo-egiptovski pogodbi je tudi točka, ki pravi, da smejo Angleži poslati čete v Suez samo, če bi grozila skupna nevarnost. Mišljena je tukaj nevarnost morebitne vojne z Vzhodom. Če bi torej Egipčani se spravili nad Izrael, bi Angleži mirno gledali.

Čeprav je politika vseh arabskih držav do Izraela nadvse sovražna, bo pa vendarle Zapad imel dovolj moči preprečiti kako lokalno vojno v tem delu sveta.

Senčne strani premirja v Indokini

Kljub zagotovilom vietminških zastopnikov v Ženevi, da bo na ozemlju, ki ga imajo zasedenega po določilih premirja, zamaščena svoboda veroizpovedi, prihajajo iz Indokine poročila o preganjanju katoličanov. Začelo se je množično preseljevanje v južne dežele.

Sovjeti so povabili zapadne velesile na „evropsko“ konferenco

Na ženevsko konferenco gledajo Sovjeti kot na svoj veliki diplomatski uspeh in da

bi pobudo obdržali v svojih rokah, hočejo zapadne državnike, ki si še niso opomogli od težkega ženevskega vzdušja, spet imeti za zeleno mizo in po možnosti dobiti slične koncesije, kakršne so dosegli v Ženevi. V noti, katero so poslali zapadnim silam, predlagajo konferenco o Evropi, na kateri naj bi govorili o sklenitvi „evropske varnostne pogodbe“, o Nemčiji, Avstriji in o atomski energiji. Z „varnostno pogodbo“, pri kateri bi sodelovali tudi oni, hočejo preprečiti sklenitev Evropske obrambne pogodbe, za katero se zavzemajo Amerikanci.

Sovjetsko vabilo so zlasti Amerikanci sprejeli zelo hladno. Zadnja sovjetska politika stremi za nevtraliziranjem obeh Nemčij, kateri naj bi združili. Na to misel bo Amerika kaj težko pristala, saj bi pomenilo praktično umik iz zapadne Evrope, medtem ko bi Sovjeti s Češkoslovaško in Poljsko še nadalje ostali v sredini Evrope.

Uradnega odgovora zapadne sile še niso dale, pač je ameriški zunanji minister Dulles izjavil, da taka konferenca ne bi mogla privedi do uspeha, dokler sovjetska vlada ne bo spremenila svojega stališča v vprašanjih, zaradi katerih že na zadnji berlinski konferenci niso mogli biti soglasni.

Balkanska zveza — izvršeno dejstvo

Ko, čitatelj to bere, so na Bledu najbrž že zbrani zunanji ministri Turčije, Grčije in Jugoslavije ob podpisovanju vojaške zveze med temi državami. Vojaška zveza je formalno dopolnitev ankarskega prijateljskega sporazuma, njen pomen pa je zelo velik. Jugoslavija je s tem izstopila iz nekakšne prostovoljne izoliranosti in se vključila v regionalni vojaški pakt, ki je z ostalima dvema podpisnicama naslonjen na Atlantski pakt. Spričo zemljepisnega in političnega položaja je bilo to nujno, saj je politika vseh jugoslovanskih vlad od nastanka Jugoslavije videla Grke in Turke kot svoje prirodne zaveznike. Balkanska vojaška zveza je utrdila položaj Jugoslavije tudi do Italije. Če je prišlo s pristankom Amerike in Anglije, ker sta Turčija in Grčija članici Atlantske zveze, do podpisa balkanske vojaške zveze, bo to pomenilo, da je tudi rešitev tržaškega vprašanja zelo blizu, oz. najbrž že sklenjena stvar. Italijanska vlada je

namreč pritiskala na Amerikance, naj Turčiji in Grčiji odsvetujejo podpisati balkansko vojaško zvezo, dokler ni rešeno tržaško vprašanje. Če iz jugoslovanskih političnih krogov prihajajo s tem v zvezi vesti, ki govorijo o „doprinešenih žrtvah za mir“, bi iz tega sklepali, da nameravajo Svobodno tržaško ozemlje razdeliti približno na podlagi sedanjih conskih meja med Jugoslavijo in Italijo, oz. cone A in B. Izvršenih bo nekaj obmejnih korektur v korist Jugoslavije, vsa ta rešitev pa bo „začasna“. Nedvomno bo zelo zanimivo, s kakšnimi občutki bodo Tržačani sprejeli povratek k „materi domovini“, saj je razvoj zadnjih let pokazal, da je tabor neodvisnih med samimi tržaškimi Italijani vedno večji in bo najbrž še večji, ker se bo gospodarski položaj Trsta z odhodom Amerikancev in Angležev še poslabšal. Čez leto in pol pa bodo občinske volitve in izvoljeni svetniki predstavljajo praktično tržaški parlament. Kaj če bi neodvisni dobili večino? Toda rimska vlada bo to skušala z znanimi preizkušenimi ukrepi in sredstvi preprečiti. Pri vse tem je končno res edino zadovoljivo, da je rešitev „začasna“, ker nobeden ne ve, kaj bodo Italijani počeli s slovensko manjšino v Trstu.

. . . in pri nas v Avstriji

Še prav na kratko par novic iz Avstrije. Na note, ki jih je zvezna vlada na Dunaju poslala štirim zasedbenim silam glede olajšav zasedbenih stroškov, še ni uradnih odgovorov. Angleži so obljubili, da bodo podprli želje dunajske vlade. Gre predvsem za olajšave na gospodarskem področju, prizadeji krogi upajo, da bo mogoče rešiti vprašanje okrog Usia in avstrijske nafte.

Po zadnjih uspehih, ki so jih imeli Sovjeti v Ženevi, hite zdaj kovati politično železo, dokler je še vroče. Predlagali so Zaveznikom novo politično konferenco, na kateri naj bi razpravljali o usodi Evrope, med drugim tudi vprašanje Avstrije. Slišati je, naj bi se vršila nova konferenca meseca oktobra na Dunaju.

Minister Thoma je s svojo delegacijo prispele v nedeljo jutraj z letalom v Moskvo. To je prvi avstrijski uradni obisk v Sovjetski zvezi po drugi svetovni vojni.

Pretekli teden so odprli novo cesto, ki veže Koroško — Štajersko, iz Labuda do Eibiswolda. Cesta je bila zelo potrebna, ker bo povezala precejšnje ozemlje (30.000 hektarjev) v novo prometno zaledje.

Za slovenski pouk

učiteljem celo vrsto slovenskih mož učenjakov, ki niso pomembni samo za Slovence, ampak za vso evropsko skupnost. Slavisti, kot so bili Miklošič, Murko in v novejši dobi Rajko Nahtigal, so usmerjali svetovno slavistično znanost. Pri pouku je treba obdelati vse, kar veže narode. Z medsebojnim spoštovanjem nam bo zagotovljen mir v Evropi.

V torek, dne 20. julija, je razlagala učiteljica Rezi Partl navzočim vzgojiteljem slovensko terminologijo računskega pouka za nižjo šolsko stopnjo. Nazorno je obdelala snov računskega pouka za prva tri šolska leta, v katerih se mora vsak predmet na dvojezičnih šolah obdelati polovico slovensko in polovico nemško. Gdč. Partl je še posebno znala poživiti svoja izvajanja s slikami na tabli. Učiteljstvo je izrazilo željo, da bi se to predavanje na matricah napisalo in razmnožilo ter razposlalo na posamezne dvojezične šole. Ta učna snov bo marsikateremu učitelju pomagala olajšati šolske priprave v tem predmetu.

Prof. dr. Valentin Inzko je govoril o novem „Slovenskem pravopisu“, ki sta ga priredila Institut za slovenski jezik in Zavod za kulturo slovenskega jezika v Ljubljani, izdala pa ga je l. 1950 Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Predavatelj je prikazal, kako je rasla z razširitvijo izobrazbe zahteva po enotnem pravopisu. Preko Levčevega, Breznikovega in Breznik-Ramoševskega Slovenskega pravopisa so mogli učitelji zasledovati delo slovenskih jezikovnih strokovnjakov do najnovejše izdaje l. 1950. Iz predavanja je sledilo: Vsak učitelj, ki poučuje slovensščino, naj bi imel „Slovenski pravopis“, če pa to ni mogoče, naj bi pa bil vsaj na vsaki dvojezični šoli dosegljiv en izvod. V drugem delu svojega predavanja je g. dr. Inzko še nakazal, kaj naj obdeli učiteljstvo pri slovenskem jezikovnem pouku iz pravorečja in pravopisa.

V sredo, 21. julija, je govoril g. vladni svetnik Maklin iz Velikovca, ki je nadzornik največjega šolskega okraja na dvojezič-

nem ozemlju. V uvodu je gospod inšpektor naglasil, da so se dvojezične šole obnesle povsod, kjer so učitelji in starši na mestu. Posebno važno dejstvo za uspešen pouk je veselje učitelja do posredovanja učnega gradiva (Lehrlust) in učenčeva pridnost pri osvajanju snovi (Lernlust). Prvo, torej subjektivna pripravljenost za pouk, odvisi od učitelja, drugo pa poleg njega še posebno od staršev. Tesno sodelovanje med učiteljskim in starši bo zagotovilo vsestranski uspeh v šoli.

Posebno zanimanje je vzbudilo pri udeležencih tečaja tudi vprašanje čitank, posebno dvojezične začetnice, ki je nastala pod pokroviteljstvom gospoda vladnega svetnika in jo bodo dobili učitelji v roke ob začetku novega šolskega leta.

Prof. dr. Vinko Zwitter je obdelal v dveh predavanjih slovenska koroška narečja in njihovo povezavo do pismenega jezika. Prikazal je razvoj slovenščine od prvih začetkov do današnjih dni. Zasledovali smo razvoj od indoevropskega prajezika preko praslavanščine, srednjeveške slovenščine do najnovejše dobe. Jasno je mogel vsakdo videti, kako se je razvil na podlagi narečij, tudi koroških, slovenski pismeni jezik. Čisto nov je bil pregled neke vrste slovnice koroških slovenskih dialektov, saj je g. dr. Vinko Zwitter podal pregled glasoslovja, oblikovanja in stavkoslovja koroških narečij ter se še podrobneje bavil s posebnostmi koroškega narečnega besedišča. Pozval je učitelje, naj se posvetijo zbiranju teh narečnih posebnosti, iz katerih se zrcali nepregledno jezikovno bogastvo.

V četrtek je govoril še gospod nadučitelj Janko Thaler iz prakse celotnega pouka na dvojezičnih šolah. Iz predavanja je odsevala vzgojiteljeva marljivost in skrb za mladino na šoli v Mohličah, ki mu je izročena v vzgojo. Ta šola velja za eno najboljših v Podjuni in zaradi tega na njej večkrat hospitirajo tudi učiteljski inštrikarji iz Celovca. Skoro vsako leto gre kdo od kandidatov V. letnika na 14-dnevno prakso v Mohliče.

Zadnji dan, torej v petek 23. 7., je nakazal v svojem referatu gospod strokovni učitelj Fritz Maklin probleme pouka slovenščine na glavni šoli. Največje težave pri pouku nastanejo zaradi učencev samih, ki prihajajo z različnim znanjem slovenščine na glavne šole v Celovec. Treba je zaradi tega mnogokrat deliti pouk v oddelke. Posebno priznanje zaslužijo učni pripomočki, ki jih je za pouk slovenščine uvedel gospod predavatelj. Škoda, da je preostalo za tako obširno zasnovano predavanje g. nadučitelja glavnih šol premalo časa za razgovor.

V predavanju o slovenski literaturi zadnjih desetletij nas je g. dr. Valentin Inzko, kateri je vodil tečaj za učitelje dvojezičnih šol, seznanil z najnovejšimi strujami v slovstvu. Dejstvo, da so se bavili učitelji kritično s povojno — sodobno slovensko literaturo v Sloveniji in izven njenih meja, kaže vsestransko prizadevanje vzgojiteljev za poglobitev strokovnega znanja.

Na tečaju je bila izražena želja po delovnem odboru za slovenščino. Prepričani smo, da se bo šolska oblast za njegovo uresničitev tudi zavzela.

ENO LETO PREMIRJA V KOREJI

Ob prvi obletnici podpisa premirja na Koreji je izjavil poveljnik čet Združenih narodov, general Maxwell Taylor, da so komunisti vsa prizadevanja Združenih narodov za vzpostavitev končnega miru v Koreji v preteklem letu odklanjali. Poudaril je, da njegove čete pripravljene in budne stoje na obrambni črti in se zavedajo, da varujejo na ta način mir v tem delu sveta.

NAUK DIEN BIEN FUJA

„Pokazali bomo ljudem v Franciji, ljudem v Franciji predvsem. Treba jim je pokazati, do kam je privedlo njihovo zane-marjanje, njihova neverjetna brezbrižnost, njihove utvare, njihova umazana politika. In kako jim bomo to najbolj pokazali? — S smrtjo, da bo vsaj čast rešena . . .“

Te besede so mnenje francoskih čet v zgubljeni trdnjavi, kakor jih je sporočil dopisnik francoskega lista „Le Monde“.

V Albaniji je prišlo do sprememb v vladi. Ministrski predsednik Mehmed Šehu je poudaril, da bo temelj albanske zunanje politike tudi v bodoče prijateljstvo do Sovjetske zveze.

Izdatke za vojno v Indokini so Francozi ocenili na 208 milijard šilingov; Francozi so prispevali 122 milijard, Amerika 76 milijard, 10 milijard pa zavezniške države.

„Nimam časa!“

Resnično smo postali ubogi. Edino, kar danes še imamo, je to, da „nimamo časa“, je nekdo pred kratkim dejal. Zares je tako; kar poizkusi prešteti ljudi okrog sebe, prijatelje, znanke, tovariše pri delu in v vsakdanjem življenju, ki niso videti upehani in preobremenjeni: prsti na eni roki ti bodo zadostovali.

„Dober dan, kako ti gre?“

„No, da, strašno veliko dela pač...“

Nimam časa za branje, nimam časa za pisanje: „Oprosti, da Ti na Tvoje vrstice še le danes odgovorjam, ampak... V naglici Tvoj...“ Mož nima časa za ženo, žena nima časa za moža. Nimam časa za osebni stik s prijatelji, da bi jih obiskal in pogledal, kako se imajo; da bi jih kos poti spremljal, če si jih po srečnem naključju srečal in če vidiš, da so posebno veseli ali zelo potrti. Nimam časa, da bi povabil koga v goste, da bi pomagal sosedu, da bi obiskal bolnega prijatelja.

Nimam časa niti zase. Nimam časa za jed in za spanje. Nimam časa, da bi se mirno usedel k radiu, kjer pravkar igrajo mojstrsko simfonijo. Nimam časa, da bi si v nedeljo ali vsaj kak večer privoščil kratek izlet na deželo, ali da bi odkril v mestu stvar, zaradi katerih radovedni inozemci z velikimi stroški in mnogimi težavami od vsepovsod prihajajo.

Nimam časa, da bi si množil svoje talente, da bi vadil klavir, da bi se učil novih jezikov, da bi risal, pesnil, gojil skupno petje. Da bi s ljudmi, ki jih razumeš in, ki jih imaš rad, govoril o doživetjih in izmenjaval izkušnje; da bi razpravljali o kakem filmu. Nimam časa, da bi se igral z otroki, da bi jim pripovedoval pravljice.

Nimam časa, da bi stopil za trenutek v cerkev, kjer greš ravno mimo, da bi ves hrušč in nemir minil, da bi si jezo ohladil, da bi si iz stiske pomagal, da bi mržnjo pokopal, da bi ti skrb bila odvezeta; da bi Bogu veselje pokazal kot otrok, ki je pravkar prejel darilo; da bi prosil za spoznanje in nasvet; za močno srce in večjo ljubezen; da bi se zahvalil, sploh nimam časa, kaj šele, da bi molčal, prisluhnil in bil samo tam.

Nimam časa za Boga, nimam časa za ljudi, nimam časa zase, ne za dušo ne za telo, ne za razum ne za čustvo, za okolico. Kratko — enostavno nimam časa za življenje. —

Ali ni to norost? Kdo je vendar tisti nasilnik, ki s tisoč štiri sto štiridesetimi minutami tvojega dne tako samovoljno gospodari? Je to tvoj poklic, tvoja breznačrtnost in pomanjkljiv red, tvoj beg pred premišlekom in mirom? Eno je gotovo: Tako si naš Stvarnik niti prekletstva dela ni zamisljal.

Modreci, ki „imajo čas“ vedno in pri tem več dosežejo, kot tisti v stalnem hitenju, pravijo, da ne gre za čas, ampak za notranje človekovo zadržanje...

Poizkusi še ti! Ampak samo, če „imam čas“ vsaj za ta poizkus.

ZDRAV ODPUŠČEN

Z globokim vzdihom olajšanja je gospod Grivar zaprl odhodno knjigo in se spustil v naslanjač. Kot ravnatelj norišnice je mogel z zadovoljstvom ugotoviti, da je spet nov bolniški primer zaključen. Namreč primer: Maksimilijan Krokec. Slučaj je bil videti brezupen. Velikan, dva metra je meril in sto dvajset kilogramov je tehtal, si je domisljal, da je miš in prevzel ga je smrtni strah, če je o kaki mački samo slišal.

Začelo se je s sončarico. Z odskočne deske se je pognal v zrak, se dvakrat zasukal, in priletel v kopalni bazen, ki je bil popolnoma suh. Ko so ga spravili nekoliko omotičnega iz bazena in ga vprašali, kako je mogel vendar vanj skočiti, ko ni bilo v njem vode, je dejal: „Ne potrebujem vode, saj itak ne znam plavati.“

Po kratkem spanju se je začela sprememba. Ko se je zavedel, mu je prvi pogled obvisel na stari domači mački. S prestrašenim krikom se je skril pod odejo.

„Stran z mačko! Požreti me hoče! Jaz sem vendar miš.“

Žena je mislila, da se mož šali. Mačka pa se je hotela igrati kot običajno in je skočila na posteljo. To ga je spravilo čisto iz uma. Od strahu je postal napol zmešan. Ni bilo druge pomoči, kot da so ga odpeljali v norišnico.

Videti je bilo, da mu ne bo pomoči. Maksimilijan je ostal miš. —

Nekega dne se je javil ravnatelju.

„Gospod ravnatelj, — da sem miš, je vendar smešno. Kako sem le prišel na to misel? Velikan, ki tehtam več kot sto kilogramov.“

Človek in kultura

Ko gleda sodobni človek na pot, ki jo je prehodil od pradedov do danes, ga prevzame ponosna misel: Kako silen je človeški um! Z napornim, neutrudljivim delom je odkrival v naravi skrivnost za skrivnostjo. Iz preprostega nekdanjega bivališča je zgradil velike nebotičnike. Premeril je širna morja in se spustil v njihove globine. Vzpel se je na bele gorske vrhove in splaval nad sive oblake. V hitrosti tekmuje s samim zvokom. Ni več sile, ki bi se je človek bal. In v tem zgodovinskem dogajanju, ko razpada stari svet in poraja novi, je človekov neugnani duh prodrl najgloblje: segel je po skrivnostni sili, ki daje soncu, da nas ogreva in zvezdam, da nam sijajo — človek je prodrl v skrivnost atomske energije.

Ali ni to zmagovalstvo človeškega duha, njegovega dela, njegovega ustvarjanja, njegovega uma?

Mnoge je ta veliki uspeh pripeljal do mišljenja, da je danes človek najmočnejše bitje, da je njegova moč brezmejnja, da ne potrebuje nikogar in ničesar več za svojo srečo. Njegovo delo mu je največja in edina sila. Gre mu samo za nove uspehe, nova odkritja, nov razvoj. V tem samozavestnem zanosu je večkrat tudi brezobziren do sočloveka.

Mnogi so mnenja, da je človeška duša kljub vsemu napredku še zmeraj ista: uboga, nemirna od neutешenih želja in nerazrešenih ugank. V obupni boli kliče: Ali je mir naših src večji, odkar znamo brati, odkar imamo zračne veletrdnjave in stroje in poznamo atomsko energijo? Ali niso bili naši pradedje v gorskih vasicah srečnejši in plemenitejši, kot smo mi danes?

Dva različna pogleda, dvoje različnih mišljenj. Ali naj si torej želimo v dobo, ko je človek z lesnim plugom oral in rahljal zemljo in se vozil v počasnih kočijah iz kraja v kraj?

Gotovo ne. In vendar nam je prinesel velik napredek krvavi vihar, ki se še ni povsem pomiril. Veliki izumi so nam povzročali velike bolečine. Jekleni ptiči so sejali smrt v ozke ulice bednih predmestij in zakajenih kasarniških stanovanj, kjer je bilo vedno malo veselja in nasmejane sreče.

V tem trenutku je srce še silneje zakoprnelo po boljšem in lepšem življenju. Ranjena telesa in razbolele duše so preklele napredek tisočletij.

Velika in težka je bila beseda, ki jo poznamo iz izročila:

„V potu svojega obraza si boš služil kruh!“

S to preprosto besedo je bil dan zakon, da mora vsak človek delati. Te besede pa so tudi veličastno oznanilo in posvečenje človeškega napredka. S trdim delom naj si človek osvoji svet, znanje, dobrine, zemljišča, živali, stroje, energije naj si pridobi in naj jim bo gospodar, da bo moglo živeti telo

Ravnatelju se je vžgala iskrica upanja. Previdno je poskusil:

„Sem istega mnenja. In — kaj ste sicer, gospod Krokec?“

„Jaz sem Maksimilijan Krokec, nikoli miš. Gospod ravnatelj, hočem spet nazaj v življenje.“ —

Danes odhaja. Papirji leže pripravljeni na mizi. Nekdo trka. Ko se vrata odpro, vstopi Maksimilijan Krokec. Smehlja se in videti je močan, da bi železo upogibal.

„Gospod ravnatelj, — rečem vam samo: Hvala — hvala in še enkrat hvala.“

Ganjen mu ravnatelj seže v roko. Tako gre Maksimilijan Krokec iz pisarne. Ravnatelj se z nasmehom na licu usede. V tem hipu se vrata odpro, z obrazom, rdečim kot kuhan rak, plane v sobo — Maksimilijan Krokec.

„Gospod ravnatelj, ne morem ven. Spodaj na cesti sedi mačka, požreti me hoče.“

Ravnatelj je blede kot zid. Komaj lovi sapo.

„Maksimilijan Krokec — ste mar zmešani? Primite se za glavo — in zavedite se! Saj niste več miš! To vendar veste!“

Tedaj se Maksimilijan Krokec skloni preko pisalne mize in zašepče ravnatelju skrivnostno na uho:

„Da — to veste vi in vem jaz — ampak, če mačka ve?“

UGANKE

Odkar svet stoji, je na svetu, a še eno leto ni staro?

(3250X)

NA IZPREHODU

Mama izroči voziček, v njem pa sinka hčerkicam: „Peljita ga na vrtiček!“ — No, in vidimo jih tam.

Zala je že kar velika, skrbna, modra mamica. Anja pa, kakor se „šika“, vsa poredna deklica.

„Oh, porednica ti Anja, pusti noske, bratec spi!“ „Glej, kako presladko sanja —“ „Tiho, da se ne zbudi!“

„Rada samo to bi znala: bratec kaj le sanja zdaj? Glej, kako smehlja se, Zala. Lička naj pobožam vsaj!“

In porednica je mala bratca zbudila — oj...! „Pki!“ — po roki jo je Zala — Cmerita oba se, joj...!

Pa zaziblje bratca, Zala — sanjat gre med angelčke... Spet smehlja se Anja mala, vsem smeji se sončece.

Milka Hartman

NAJCENEJSI KRUH

Kolombijski Indijanci si mesijo kruh posebne vrste, ki je gotovo najcenejši kruh na svetu. Ni ne iz pšenične, ne ovsene, ne ržene in nobene druge moke. Delajo ga iz neke posebne smole, ki poganja na nekaterih iglavcih.

To smolnato moko krepko pregnetejo, ji prilijejo vode in jo puste, da sama od sebe naraste. Potem pa iz te gmote napravijo hlebec, za človeško glavo velik in ga položijo v prsteno luknjo v tleh, kjer ga sonce dobobra prepeče. Pripovedujejo, da je te vrste kruh prav dober.

ZA DOBRO VOLJO

Tat v večnosti

Ko so nekega nepopoljšljivega tatu pri gnali do vislice, so ga vprašali, kaj misli on o večnosti? „Nič dobrega“, odgovori tat. „ker ljudje nič ne jemljejo s seboj v večnost blaga, zato ne bom imel kaj krasti.“

Nekaj misli k mladinskemu vprašanju

Vprašanje vzgoje in izobraževanja mladine je postalo posebno v povojnih letih najvažnejše vprašanje sodobnega človeštva. Saj če študiramo naloge mladine v slehernem ljudstvu celo iz zgolj naravnih vidikov, moramo spoznati, da skrb za narod ne more biti nikdar in nikjer samo prazna beseda, nekakšna ohlapna obleka človekove čustvenosti, ki vidi v lastnem otroku le veren odtis svoje podobe, ne zavedajoč se, da je tu pravzaprav nov član v verigi življenja, čigar pot mora iti le navzgor, se vedno razvijati od dobrega k boljšemu.

Tem večji pomen zadobi mladinsko vprašanje v očeh tistega, ki raziskuje razvojne stopnje vseh kulturnih vrednot, ko vidi, da je bila mladina že zaradi svojega nemirnega, vedno po novem hrepenečega duha zmerom prednja straža slehernega napredka, ker je vsakemu gibanju prinesla čar prekipajočega navdušenja in nesebičnega žrtvovanja za ideale. K tem le mimogrede nakazanim dejstvom se pri presojanju važnosti posebno našega mladinskega vprašanja pridružuje še eno, ki je prav zaradi izrednih razmer, v katerih živi naše ljudstvo v današnjih dneh, postalo posebno nujno.

Naša mladina mora postati, zapišem besedo, čeravno bi ob drugih prilikah zvenela nekoliko nepričakovano, učitelj svojega ljudstva, varuh njegovega kulturnega imetja in širiteljica vseh duševnih dobrin, ki jih zajemajo vsa ljudstva svobodno iz velike zakladnice duhovnega snovanja. Tako naj se zajezi nevarnost kulturne smrti. Za takšno delo je treba seveda velike vere in moči, in tega našim mladim ljudem, to posebno naglašam, ne sme manjkati. S to vero v srcu bomo gotovo dočakali lepših dni, ko bo jutranje sonce razlilo svoje žarke tudi čez naše mlado življenje.

ZA BISTRE GLAVE

Rešitev

Sliki v zadnji številki našega lista se razlikujeta v sledečih 8 posameznostih; na desni sliki manjkajo:

1. kopajoči se deček; 2. knjiga pred ležecim dekletom; 3. etiketa na steklenici; 4. listi na drevesu; 5. jadrnica na desni spodaj; 6. vzorec na žogi na desni zgoraj; 7. klobuk kmeta v sredini; 8. črta na aktovki.

Z raketami proti toči

V severni Italiji že nekaj let delajo poizkuse, da bi s posebnimi raketami odvrnili točo in z njo škodo, ki jo ta vsako leto povzroči. Mnenja strokovnjakov o teh poizkusih so zelo različna; mnogi menijo, da je najbolj varno in zanesljivo sredstvo zavarovanje proti toči, ki ga sklenete z zavarovalnico.

Že od nekdaj so se ljudje trudili in poskušali odvrniti ali vsaj zmanjšati silovitost neurij s točo. Ponekod so s streljanjem možnarjev odganjali točo. Prve poizkuse z raketami so delali že pred desetletji. Vendar zaželenega uspeha niso dosegli, ker se rakete niso dvignile v zadostno višino in moč eksplozije ni bila dovolj učinkovita. Tehnični razvoj v zadnjih letih pa je prinesel novih možnosti.

Zvezno ministrstvo za poljedelstvo in gozdarstvo je odredilo poizkuse z raketami v nekaterih predelih, kjer so neurja s točo posebno pogosta. O teh poizkusih še ni poročil, ker so še v teku; ker pa bo gotovo marsikoga zanimalo, kakšen uspeh so dosegli druge, prinašamo kratek pregled takih poizkusov v Italiji.

Dobri izidi poizkusov obrambe proti toči z raketami, ki so jih izvedli v južni Franciji leta 1949, so opogumili tudi gospodarske kroge v severni Italiji. Ustanovili so prve zadruge za obrambo pred točo in prvič poizkusili v večjem številu z raketami odganjati neurja. S pomočjo radarja so ugotovili višino in gostoto oblakov in na ta način so dognali možnost za tvorbo toče.

Uspehi so presegli vsa pričakovanja in povzročili izredno naglo porast obrambe proti toči, kar nam nazorno prikazujejo naslednje številke:

	Z raketami zaščiteno področje v hektarih	Število strelšč za rakete
Leta 1949	38.000	270
Leta 1950	145.000	1.266
Leta 1951	255.000	2.930
Leta 1952	418.562	6.303

V letu 1953 so se zadruge za obrambo proti toči in strelšča za rakete še pomnožila.

Uradno poročilo o poizkusih obrambe proti toči z raketami v provinci Veroni prinaša gornje številke in dodaja, da je bilo leta 1952 v skupno akcijo proti toči vključenih 430 občin v 22 provincah. Obramba proti toči je organizirana na združni podlagi in člani plačujejo določen znesek za hektar zaščitene površine.

V začetku je bilo čuti dvomeče glasove, če rakete sploh morejo točo odvrniti. Takrat so streljali, kadar se je neurje bližalo. Zdaj pa prično s streljanjem v trenutku, ko toča začne padati. Na ta način so mogli uspeh točno oceniti. Po uradnih ugotovitvah je bilo od 477 neviht 355 neurij s točo. V teh 355 neurjih so začeli streljati z raketami v trenutku, ko je toča pričela padati. V 32 slučajih je toča pridelke kljub streljanju z raketami pobila. To se pravi, da je devet raket od desetih doseglo učinek — ali z drugimi besedami povedano: 90 odstotna gotovost obrambe je bila dokazana!

Splošno so mogli ugotoviti, da se je toča zaradi streljanja z raketami spremenila v snegu podobno maso, ki pridelkom ni napravila škode. V zgoraj omenjenih 32

„ponesrečenih“ slučajih obramba ni uspela iz naslednjih vzrokov:

streljanje z raketami se ni pričelo pravočasno,
streljali so s premalo strelšč,
strelci so bili površni in
delo je zabranil hud vihar, v katerem je bilo streljanje nemogoče.

Navadno uporabljajo rakete, ki se dvignejo v višino 1000 metrov; na ravnini in če so oblaki visoko pa rakete, ki eksplodirajo v višini 1500 metrov. V severni Italiji so v letu 1952 izstrelili 47.000 raket. Ta vsota, razdeljena na zaščiteno površino in število neurij, pomeni, da so izstrelili ob vsaki nevihti s točo 100 raket, in eno raketo na 9 hektarjev zaščitene površine.

Vsaka raketa vsebuje 800 gramov močno učinkujočega razstreliva, ki v oblakih eksplodira. 100 raket v eni nevihti je skupaj 80 kilogramov razstreliva; ta razstrelilna sila odgovarja moči dinamita, ki ga večji kamnolom porabi v enem tednu. Tako je razumljivo, da ta eksplozija sredi oblakov ustavi in otežkoči tvorbo toče s tem, da spremeni notranji ustroj oblakov.

Razveseljivo je dejstvo, da so stroški obrambe proti toči z raketami razmeroma nizki. V Italiji so znašali stroški v letu 1952 na hektar približno 120 šilingov. Razumljivo je, da odvisijo stroški od števila neviht, njihove silovitosti in trajanja, in tudi od števila strelšč za rakete. Tako je znašal delež na vsak hektar v nekaterih občinah le približno 5 šilingov, v drugih pa, kjer so bila neurja s točo posebno pogosta, je znašal skoraj 250 šilingov.

Za rakete jamči tovarna, ki jih izdeluje, in povrne vso morebitno škodo, ki bi jo rakete povzročile. Izdelane so tako, da so strelci varni pri delu z njimi; med poizkusi ni prišlo do nobene nesreče. — Tako je uradno poročilo iz Verone.

V letu 1953 so razširili celo akcijo tudi na Južno Tirolsko in še v nekatere druge predele. Poizkusi na Štajerskem so v teku. Kakšni bodo uspehi in gospodarska možnost širših ukrepov, bodo pokazali naslednji meseci. Danes so mnenja še zelo deljena, ker posebno švicarski strokovnjaki in tudi pristojni krogi v drugih državah niso popolnoma prepričani o uspešnosti poizkusov v Italiji.

ŽETEV V LETOŠNJEM LETU

Po poročilih iz gospodarskih krogov je pričakovati letos na splošno manj izdatno žetev kot lani zaradi škode na ozminah. Vendar računajo na žetev z oceno „dobro in prav dobro“. Tekoči dnevi so za žitarice posebno odločilni. Upati je, da bo vsaj zdaj sonce dozorilo žito in da bo mogoče opraviti žetev v lepem vremenu.

Okopavine obetajo boljši pridelek kot žitarice. V koliko bo škoda, ki so jo napravile poplave, prizadela celotno žetev, bo mogoče ugotoviti šele prihodnji mesec.

STEYER-FIAT GRADI VEČ AVTO-MOBILOV

Od januarja do maja letošnjega leta je družba Steyr-Fiat izdelala 1575 osebnih avtomobilov, lansko leto jih je v istem času le 992. Izdelava motornih vozil in koles se je povečala, traktorji pa še niso dosegli lanske produkcije.

KITAJSKO POLJEDELSTVO RAZOČARALO

Žetev leta 1953 v komunistični Kitajski pomeni pravo razočaranje, je izjavil finančni minister Teng Hiao-Ping v svojem govoru pred vlado v Pekingu.

Za leto 1953 je bilo napovedano zvišanje poljedelske produkcije za 22 odst., dejansko pa je pridelek dosegel le 1,5 odst. nad donosom preteklega leta. Temu dejstvu je najbrž v prvi vrsti krivo odklanjajoče stališče kitajskega kmeta do kolektivnega gospodarstva.

52 MILIJONOV LETALSKIH POTNI-KOV V LETU 1953

Civilna organizacija letalstva pri Združenih narodih (ICAO) je pred kratkim objavila svoje poročilo za leto 1953. Iz poročila je razvidno, da so trgovske družbe za zračni prevoz v lanskem letu prepeljale 52 milijonov potnikov s svojimi letali. Skupna daljava vseh poletov je znašala nad 44.8 milijard kilometrov.

Letalo se je spet izkazalo, da je najvarnejše prometno sredstvo. V primeri z letom 1952 se je število nesreč zmanjšalo.

Poročilo navaja kot poseben uspeh v letu 1953 polet letala s 60 potniki iz Los Ange-

Našim gospodinjam

O krompirju

Tudi krompir je važno hranilo ter celo zdravilno in čistilno sredstvo.

Vse premalo se zavedamo važnosti krompirja. Kot hranilo ga marsikdo zapostavlja, vendar vsebuje precej hranilnih snovi in je v večini naših družin pravzaprav glavni sestavni del vsakdanje hrane.

Krompir kot hranilo uporabljamo vsestransko. Z njim hranimo domače živali, zlasti živali za zakol. V zimskem času krmito perutnino največ s krompirjem. V družinah, kjer je meso malokdaj na mizi, je krompir sestavni del velike večine močnih jedil. V družinah, ki imajo veliko otrok, je krompir nepogrešljiv na mizi. S kako slastjo jedo otroci pozimi v pečici pečen krompir v lupini.

Krompir pa je uporabljen tudi kot zdravilo. Kot prva hrana po boleznih na črevesju je dobra krompirjeva kaša z mlekom. Ta krompirjeva kaša je priporočljiva tako za dojenčke kakor za stare ljudi.

Krompirjeve lupine so tudi važne. Pred 20 leti je neka angleška dama naročila svoji strežnici, naj ji pripravi pražene krom-

pirjeve lupine. Zakaj? To je namreč sredstvo, ki obvaruje človeka pred protinom (udnico). Voda, v kateri se je kuhal krompir brez soli, je odlično zdravilo za sluzne dele naše kože. Tudi kopanje nog v krompirjevi vodi je priporočljivo, omehča trdo kožo.

In krompir kot čistilno sredstvo? Krompirjeva voda pomešana z majhno količino salmiaka je odlično čistilno sredstvo za žamet. V loncih, v katerih stalno grejemo vodo, se nabere na dnu kamenita usedlina. To očistimo, če v loncu skuhamo krompirjeve lupine. Zelo dobro čistilno sredstvo za steklene predmete so na koščke zrezane krompirjeve lupine z vodo. Na primer steklenico za olje s tem sredstvom krasno umij, pa tudi druge kuhinjske predmete, kakor nože, vilice, itd.

Volnene predmete lepo operemo s pomočjo krompirja. Krompir operemo, zribamo in dodamo malo tople vode. V tej mešanici katerikoli volnen predmet operemo in nato večkrat splaknemo v čisti vodi, kateri smo dodali malo kisa.

Kuhinja

KROMPIR NADET Z GOBAMI. Olupi 7 srednje debelih krompirjev. Odreži jih na koncih in izdolbi ter malo posoli. Razgrej 5 dkg presnega masla, ocvri žlico čebule in toliko peteršilja ter zrno s soljo strtega česna. V tem prepraži pol kg na drobne kocke zrezanih gob; ko so se osušile, prideni pol žemlje, zrezane na zelo drobne kocke, 3 žlice smetane, prav malo soli in jajce. Dobro zmešaj, napolni krompir, postavi ga na tesno v kozico, prilij pri kraju nekoliko masti, na vsak krompir položi rezinico presnega masla ter porini v vročo pečico. Ko je že skoraj pečen, prilij v kozico 3 žlice juhe in žlico smetane. Pečenega naloži na krožnik in vlij pod njega sok.

KROMPIR Z JAJCI IN KLOBASO. Pol kg kuhanega krompirja tanko nareži. Enako nareži 4 trdo kuhana jajca in 2 klobasi. V namazano nepre-gorno posodo polagaj plastoma krompir in klobase z jajci, ki jih polij z nekaj žlicami kisle smetane. Po vrhu polij krompir s smetano in speci.

KROMPIRJEV HREN. Pretlači skozi sito 2 olupljena in v slani vodi kuhana krompirja. Hladnima

prideni med mešanjem 2 žlici olja, kisa, 2 žlici nastrganega hrena in če treba, nekaj zrn soli, malo drobno zrezane čebule in zelenega peteršilja. Lahko prideneš tudi košček sladkorja, če ti ugaja.

KROMPIRJEVA KLOBASA. Pretlači na desko 1 kg kuhanega, olupljenega krompirja, prideni 7 dkg presnega masla, 3 rumenjake, 5 dkg nastrganega parmezana in malo soli. Premešaj z nožem, prideni 20 dkg moke in urno pogneti. Na deski potreseni z drobtinami oblikuj klobaso, zavij v prtič in kuhaj v slani vodi eno uro. Kuhano odvij, zreži in zabeli s presnim maslom in drobtinami. — Ali pa testo razvaljaj, potresi z ocvrtimi drobtinami in peteršiljem, zvij v klobaso ter v prtiču skuhaj v slanem kropu. Vre naj pokrito in počasi. Serviraj z obaro, divjačino ali s solato.

KROMPIRJEVI HLEBČKI S SVINJINO. Vmešaj penasto 4 dkg presnega masla z 2 jajcema, prideni 4 kuhane, pretlačene krompirje, 2 do 3 žlice kisle smetane, 3 žlice drobno zrezane ali nakockane svinjine, 2 žlici moke, sol in poper. Zmešaj, napravi hlebčke in peci v ponvi, v kateri si razbelila malo masti. Ko so spodaj pečeni, jih obrni.

Cvetlice v vazi

Kako jih ohranimo sveže

Vrtne cvetlice in tudi one, ki jih nategaš zunaj na polju, deni v vazo narahlo in tako, da se stebelca ne dotikajo dna vaze, sicer ne morejo vsrkavati potrebne vlage. Liste na stebelcih odstrani tako visoko, da ne segajo v vodo, ker bi v vodi povzročili gnilobo in s tem hitro ovenelost cvetlic. Vodo vsak dan menjaj. Dobro je, če sveža voda nekaj časa stoji v sobi, preden jo menjaš, da dobi isto toploto, kot jo ima prejšnja. Pri vsaki menjavi vode tudi stebelca po možnosti za pol cm odreži, in sicer poševno, da je površina za vsrkavanje večja. Trpežnost cvetlic se tudi podaljša, če daš v vodo pol kavne žličke soli ali pa asperin. V neprozornih vazah ostanejo cvetice dalj časa lepe, kakor v prozornih, steklenih. Vrtne in poljske cvetlice nategaj v jutranjih ali večernih urah, pa le take, ki niso še popolnoma razvite.

Cvetlice, ki zunaj v naravi dolgo cvetejo, so nam tudi utrpane dalj časa v veselje; zato izbirajmo za sobo le take. Saj je spomladi in poleti izbira tako bogata! Le za kaj bi potem trgali cvetje, ki nam že v roki ovne in zamre, prirodo pa oropamo njene lepote!

MALO ZA ŠALO, MALO ZA RES

Preveč dela

Soseda: „To je pa že preveč, kakor so tvoji otroci razposajeni.“ — „Da, da, saj se že pripravljam celo leto, da bom nabila te paglavce, pa nimam nikdar časa.“

Potuha

Mati: „Gospod doktor, moj sinček je silno nervozen. Ali bi ne bilo dobro, ko bi izpremenil zrak? Kaj mislite?“

Doktor: „Pripeljite mu par zaušnic in potem ga zapodite ven!“

OTROSKA UMRLJIVOST SE JE ZMANJSALA

Svetovna zdravstvena organizacija pri Združenih narodih je po poročilih iz 30 držav ugotovila, da je današnja umrljivost dojenčkov v primeri z letom 1900 znatno manjša. Pred petdesetimi leti je od 1000 dojenčkov umrlo 200, preden so dosegli eno leto. Danes je to število padlo na 20 do 30 v 1000 slučajih.

Vendar je najti — tako poudarja ta organizacija — tudi danes še dežele, v katerih skoraj polovica dojenčkov umrje v prvem letu starosti in kjer bo treba še mnogo truda za zboljšanje zdravstvenega stanja.

CHEVROLET SPET NA PRVEM MESTU

V dvoboju za prvo mesto na ameriškem avtomobilskem trgu med znamkama Ford in Chevrolet je v prvi polovici letošnjega leta zmagal Chevrolet. V tem kratkem času so izdelali v tovarnah „General Motors“ 760.769 avtomobilov znamke Chevrolet, „Fordov“ pa so v istem času izdelali 750 tisoč 49.

KEILER —

hvalitetni čevlji

Med koroškim velesejmom kupite najboljšo in najmodernejšo tovarniško in ročno izdelano obutev za dame, gospode in otroke samo pri

Hermann Keiler

CELOVEC — KLAGENFURT
Karfreitstrasse 7

Prepričajte se! Za koroški sejem posebna zaloga! Nizke cene!

Ko boste prišli na koroški velesejem v Celovec, ne pozabite si ogledati veletrgovine s čevlji pri **HERMANN KEILER** v Karfreitstrasse. Tam boste našli veliko zalogo čevljev vseh vrst za gospode, dame in otroke. Poleg čevljev tovarniške izdelave dobite tudi čevlje, ki so mojstrovo ročno delo in imate garancijo, da jih boste brez nadaljnega par let lahko nosili. Tvrda Keiler je vedno zadovoljila naše odjemalce in tako tudi vas ne bo razočarala. Zato se zglasite mimogrede pri Keilerju in se prepričajte!

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

CELOVEC

Zdaj ko sta dežela in mestna občina celovška prišli spet v posest nekdanjega razstavišča, katerega so imeli vse do letos zasedenega Angleži, je bilo treba urediti tudi dohodne ulice tako, da ustrezajo modernim zahtevam in so reprezentančnega pomena. Pretekli teden so izročili prometu Florian-Gröger-Strasse, odkoder vodi vhod na razstavišče. Široka, lepa asfaltirana ulica ima posebne hodnike za pešce in velik parkovni prostor za avtomobile.

Lepo svečanost ob tej priliki je vodil mestni župan g. Graf.

OPOZORILO

S prihodnjo številko lista bomo pričeli z objavo obširnega dela o kulturni in politični zgodovini koroških Slovencev. Najboljši sodobni poznavalec slovenske politične zgodovine g. Fran Erjavec, nam koroškim Slovencem prvič prikazuje našo lastno preteklost kot celoto. Dolej smo poznali samega sebe le v odlomkih. Razmeroma dobro nam je bila poznana doba pokristjanjenja iz del slovenskih zgodovinarjev Kosa in Grudna, precej smo vedeli iz dobe reformacije in mogoče še nekaj več tudi iz druge polovice zadnjega stoletja. Vse te študije pa niso bile medsebojno povezane, bile so le deli celote, ki smo jo doslej jako pogrešali. Gosp. Fran Erjavec pa je svoje obširno zgodovinsko znanje posvetil tudi raziskavanju naše preteklosti in v večletnem študiju pregledal vse dostopne vire. To strogo nepristransko delo slovenskega znanstvenika nam v marsikaterem pogledu odkriva strani naše lastne preteklosti v luči, v kakršni je do sedaj nismo poznali, nam kaže v svojem delu sončne in tudi senčne strani te preteklosti.

Vse delo je jezikovno tako poljudno pisano, da bo s pridom prebral to zgodovinsko razpravo vsak naš bralec, da bo nudila tudi slovenskemu izobražencu mnogo novega in do sedaj nepoznanega, da bo tudi temu prikazana vloga koroških Slovencev na kulturnem in političnem polju v vsej njihovi veličini in pokazala, da smo na svojo preteklost po pravici lahko ponosni, kakor bomo smeli biti ponosni na sedanost, če bomo storili svojo dolžnost tako, kot so jo storili naši očetje in dedje.

Opozorite svoje znanke že sedaj ob začetku tega znanstvenega dela na objavo v „Našem tedniku“, da tudi oni pravočasno naročijo list.

Uredništvo

Iz vrste številnih del pisatelja g. Frana Erjavca navajamo le par najbolj poznanih: „Slovenci“, Ljubljana 1923,

„Kmetijsko vprašanje Slovenije“, Ljubljana 1928,

„Zgodovina katoliškega gibanja v Sloveniji“, Ljubljana 1928,

„Komunizem in komunistična Rusija“, Ljubljana 1936,

„Slovenci in katoliška Cerkev“ 1948, Gorica.

Po prvi svetovni vojni je g. Fran Erjavec priredil nove izdaje slovenskih pisateljev.

VOGRČE

Po dolgem času se spet oglasimo. Župnišče je bilo pobeljeno in znotraj delno poslikano, zunanja stran pa cela. Vreme je nagajalo pri delu. Podjetje Kuhlej iz Pliberka je popravila izvedlo. Ljudje so bili v silni zadregi zaradi dela na polju. Pogrešamo delovne moči, mlade fante in dekleta, ki so šli v Švico. Trdijo, da se tam bolje zasluži. Ljubezen do domače grude mineva. Oblast naj bi samo tistim dovolila izselitev, ki res ne morejo dobiti doma primerne zaposlitve. Neomejena svoboda se bo državi sami otepala. Blagor skupnosti je več kot blagor poedinca.

Letos so bile pri nas rojene štiri deklice. Štorklja niti k pd. Novakovi ni prinesla fanta, čeprav so ga tako želeli. Videti je, da ne bo vojske in da gremo mirnejšemu času naproti, vsaj pri nas v naši vasi. Smrtna kosa nam ni prizanesla: 24. aprila smo pokopali Rudolfa Burgerja pd. Privaznika, v starosti 70 let; 6. maja Antona Breitneker, 85 let starega vdovca in 20. julija

Pri nas na Koroškem

Lojzeta Konečnika, 76-letnega samca. Pokojni je izdihnil ob času božje službe, ki jo je rad obiskoval. V mladih letih je obiskoval gimnazijo. Domače razmere mu niso dopuščale, da bi končal študije in postal duhovnik. Odlikoval se je v svoji skromnosti, pobožnosti in ljubezni do domače grude do zadnjega. Preminulim naj sveti večna luč; svojcem, posebno še ključarju Konečniku, naše iskreno sožalje!

PRIBLA VAS

V torek, 20. julija zjutraj, smo zvedeli žalostno vest: Šopejeve matere ni več med živimi. Kdo iz okolice jih ni poznal? Apolonija Andrej so se rodili leta 1892. kot hči vernih in bogaboječih krščanskih staršev. Njih geslo je bilo: Molitev, post in miloščina. Te tri lastnosti so krasile ženo, ki je prežgoda legla v grob. Kajti takih žena potrebuje današnji svet. Od ranega jutra do poznega mraka so delali in skrbeli za svoja sinova in za napredek v gospodarstvu, s katerim so imeli posebno veselje. V težkih časih med drugo svetovno vojno so morali podvojiti svoje moči, ker sta bila sinova pri vojaki. Leta 1940 so si nakopali težko bolezen. Dolga leta so težko trpeli zaradi bolečin v nogi in slednjič so šli v bolnico, kjer so jim nogo nad kolenom vzeli. Po letu 1947 so z leseno nogo zastavili vse svoje sile za svoje drage, dokler jih ni letos napadla druga, še težja bolezen — rak, in jih vrgla na bolniško postelj iz katere niso več vstali. Rajna mati so trpeli 14 let in svoje trpljenje združili z molitvijo za grešnike, umirajoče in verne duše v vica. Velikokrat so prejeli v bolnici tudi svojega Rešenika. Molitev je bila njih edina tolažba. Ker niso mogli zaradi bolezni v cerkev, so doma podvojeno molili. Če pa je bilo češčenje, so prosili domače, da so jih peljali v cerkev. V postu so zmeraj doma imeli križev pot in ga molili s sorodniki. Bili so res žena dela in molitve, dokler jih ni Gospod poklical k sebi: Pridi! Ker si mi bila v malem zvesta, te hočem čez veliko postaviti. — Kako so bili povsod priljubljeni, je pričal njih pogreb 22. 7. Od blizu in daleč so se zbirale množice, da izkažejo materi zadnjo čast. Pogrebne obrede so opravili mil. g. prošt Aleš Zechner in govorili materi zadnje besede v pozdrav in žalujočim v tolažbo. Dragi Šopejeva mati, spočijte se od truda pri Devici Mariji na Gori in prosite njo, da tudi nam izprosi milost, da se združimo zopet nad zvezdami. Bog vam daj večni mir! — Žalujočima sinovoma, sestram in sorodnikom naše iskreno sožalje.

MOKRIJE

V pojasnitev Mokrijancem sporočamo, da ni gospodična Štefka Starc dopisnica članka iz Mokrij v 25. šte. „Našega tednika“, kakor jo po krivici dolži občinstvo. (Op. ured.)

ŽITARA VAS

Na univerzi v Innsbrucku je bil pred kratkim promoviran za doktorja medicine g. Joško Rutar iz Žitare vasi. Iskreno čestitamo in želimo mlademu zdravniku veliko uspeha v njegovem poklicu!

POGRČE — ŽAMANJE

V nedeljo, dne 25. 7. 1954, sta sklenila življenjsko zvezo mladi Rojakov gospodar, Jožef Hobel in Angela Starmusch. Izredno lep dan jima je naklonilo nebo, kar naj

bil znak, da Bog sklenjeno zvezo blagoslovja. Poroča s poročno mašo se je vršila v žitarski cerkvi. Sienčnik je s svojim avtom pripeljal goste iz vseh strani, saj se jih je zbralo 50 po številu. Tudi Hariž — Wutte iz Gluhlega lesa je ob tej priliki prvič peljal svoj lepi takši na ogled, saj je bil starešina in je vozil ženina. Z malo zamudo, ker smo dolgo čakali na nevesto, ki se je pač težko poslovila od doma, se je začela poroka z mašo ob 12. uri. Poročal je škocijanski gospod župnik Koglek, ki je mlademu paru dal tudi življenjske smernice. Med mašo je pel žitarski cerkveni zbor. Po poroki so odšli svatje z nevesto in ženinom v gostilno k Rutarju, kjer je poročena nevestina sestra. V iskreni domačnosti smo veselo obhajali ta, za mladi par tako pomemben dogodek. Seveda tudi starih običajev pri tej priliki nismo opustili. Starešina Hariž je moral precej globoko seči v žep, da je dobil nazaj „rjušnico“, katero so mu ukradli poredni „oknarji“. Tokrat bi jo pravzaprav ne smeli tako imenovati, ker je bil to namreč možki, „rjušnica“ je zbolela; pa je kljub temu dobro šlo. Tudi starešino so ukradli, tako da je moral „rjušnjak“ plačati zanj veliko odškodnino. Staro in mlado se je ob tej priliki razživel. Čas nam je v veselju in zadovoljstvu hitro potekal. Ob 11. uri zvečer nas je g. Sienčnik spet vse srečno pripeljal na svoje domove.

Že na predvečer poroke se je ženin poslovil od vaških fantov, kateri so se zbrali v njegovem domu. Mlademu paru želimo vse najboljše na novi življenjski poti! Glejta, da bo tudi iz vaju izšel tak rod, kot so bili doslej vsi Rojakovi — zvesti Bogu in narodu. Ravnajta se po zgledu Rojakovega očeta! Zavedajta se pa tudi, da je vsem Rojakovim, tudi tistim, ki so že odšli od doma, „hišica očetova“ še vedno draga.

Na mnoga leta!

DOLINA PRI POKRČAH

V zadnji številki našega lista smo sporočili, da bosta shod, ki je bil oznanjen za 1. avgusta in tombola, ki bi se imela vršiti ob tej priliki, preložena na nedeljo, dne 10. oktobra.

Ker je za 10. oktober predvidena tombola v Velikovicu, moramo shod v Dolini (romanje za dekanijo Tinje) imeti že 22. avgusta.

Božje službe se bodo pričele ob 7. uri zjutraj, nato bo prihod procesij iz fara v dekaniji. Priložnost za sv. spoved bo pri vseh sv. mašah, da bo vsak romar lahko prejel odpustek Marijinega leta.

Popoldne ob 2. uri bo začetek tombole.

Srečke boste lahko kupili v trgovinah, pri župnijskih uradih in v prosti prodaji. Cena srečkam je 3 šilinge.

Čisti dobiček bo porabljen za dozidavo nove cerkve.

Vsi prijatelji te Marijine božje poti ste vljudno vabljeni.

Župnijski urad v Pokrčah.

PODGRAD

Obnova farne cerkve. — Prva nedelja v avgustu bo ostala faranom in Podgradu in avstom onim, ki so na to nedeljo prišli v Podgrad, v najlepšem spominu.

V soboto so bila končana obnovitvena dela. Nad tri mesece so domači fantje in

možje vse sobote od jutra do noči delali pri obnovi, ni jih odvrnilo ne slabo vreme, ne košnja in žetev. Zato so imeli po tolikem trudu ob dovršenem delu veliko zadoščenje. Zadnje dni pred praznikom so matere in dekleta uredile pokopališče in grobove s cvetjem okrasile. Firma Ing. Koschat iz Celovca je v soboto končala obnovo cele cerkve, da je danes v čast in ponos vsaj fari. Že v soboto je bila v fari praznično razpoloženje, daleč okrog je odmevalo streljanje možnarjev in naznanjalo faranom veselje bodočega dne. —

Pranganje je bilo res lepo. Toliko mož in fantov v lepo urejeni procesiji še ni bilo v Podgradu nikoli. Prišli so iz vseh okoliških far. Za vzorno obnašanje otrok pri procesiji gre vse priznanje našemu učiteljsstvu. Med procesijo je godba povzdignila slovesnost, igrala je lepe cerkvene pesmi, delo preč. g. dr. Cigana. Po procesiji je bila v natrpano polni cerkvi slovesna asistiranca sveta maša, ki jo je daroval srebrnomašnik preč. g. župnik Ludvig Jank iz Raduš. Gospod je v pridigi pohvalil farane, ki so veliko žrtvovali, da je farna cerkev znotraj in zunaj popolnoma prenovljena in da je urejeno cerkveno pokopališče. Zahvalna pesem, je prišla iz vseh src kot pesem veselja in zahvale. Še lepše bi bilo, če bi bila sveta maša na prostem, ker je bila cerkev prenapolnjena.

APACE

Kar veseli in ginjeni smo bili vsi, ko smo 11. julija obhajali slovesnost prvega sv. obhajila. Naši najmlajši šolarčki so ta dan pristopili prvič k mizi Gospodovi. V procesiji so vsi šolarji spremljali prvoobhajance iz župnišča v cerkev. Lep pogled je bil, ko so prvoobhajanci na čelu procesije lepo oblečeni s svečkami v rokah korakali v božji hram. Pred sv. obhajilom so prvoobhajanci in vsi pričujoči lepo in slovesno obnovili krstno obljubo. S prižganimi svečkami so pristopili k obhajilni mizi.

Obenem so prejeli ta dan sv. obhajilo tudi starši prvoobhajancev, njih bratje in sestre, botri in botre.

Po popoldanski pobožnosti v cerkvi smo imeli v župnišču proslavo za prvoobhajance, njih starše in bližnje sorodnike. V dveh igricah „Čašica kave“ in „Rožica Jezusovega Srca“ je vsem navzočim naša najmlajša farna mladina nudila kratkega časa in pouka. Tudi petje in deklamacije so nas razvedrile.

SELE

Dva tedna smo videli voziti sem in tja na naši cesti temnordeč osebni avto. V začetku se je pomikal bolj počasi, pozneje tudi hitreje. Napis na zadnji strani avta je razodeval, da je to avto za šolanje vozačev. Ob večerih so se šolarji zbirali k teoretičnemu pouku. V ponedeljek, 26. julija, se je vršil izpit. Udeležilo se ga je 12 kandidatov. Nobeden pa ni imel smole, da bi ga morala komisija označiti za nesposobnega, kakor je nekatere tam doli v Šmihelu. Vsi so izpit dobro prestali in so takoj prejeli vozno dovoljenje. Razumljivo je, da so se novopečeni soferji zbrali pri Falleju, da v prijateljskem krogu prarodno proslavijo svojo zmago. Želimo jim, da bi se pod varstvom patrona sv. Krištofa varno vozili brez vsake nezgode.

Janeza Olipa, pd. Kališnika, je dne 29. julija, žena Milka v celovski porodnišnici osrečila s krepkim četrtim sinčkom. Kmalu bodo na Kališnikovem domu tekali in se igrali kar štirje junački, katerim se bo morda pozneje pridružila še kaka sestra. Vidimo, da Uznikov rod še ne bo izumrl. Bog daj srečo!

BLAČE NA ZILJI

Romarski shod v cerkvi Marije v Grabnu v Blačah bo na praznik Marijinega Vnebovzetja, dne 15. avgusta. Spored bo objavljen v prihodnji številki.

LIBUČE

Pred 14 dnevi smo spremljali k večnemu počitku upokojenega železničarja Franca Ebnerja. Vsi, ki so rajnega poznali, so prišli k pogrebu, predvsem sodelavci-železničarji, nato libuška požarna bramba in mnogo ljudi iz okolice. Pogrebno slovesnost je olepšala godba. Težavno je bilo življenje rajnega, vedno je moral pridno delati in skrbeti za družino, toda kljub temu je bil vedrega značaja in je pomagal veliko tudi drugim, kjerkoli je le mogel. Mislil je, da bo še ozdravel, a mu v bolnici niso mogli pomagati in tako so pripeljali mrtvega domov. Ohranimo ga v spominu!

Iz prosvetnega društva „Planina“ v Selah

V 29 letih svojega delovanja je naše prosvetno društvo v nedeljo, 25. julija, priredilo svoj prvi društveni izlet. Poln avtobus fantov in deklet, pod vodstvom č. g. kaplana Matka, se nas je odpeljalo v Celovec k jezeru, odkoder smo s parnikom odrinili proti Otoku. Za večino udeležencev je bila ta vožnja doživetje, ker Selani nimamo prilike voziti se po vodi. Lepota jezera nam je vabila iz grl pesem za pesmijo, ki so donele čez vodno gladino do bregov. Tudi pri sveti maši v otoški cerkvi se je spet oglasilo naše ljudsko petje, da so drugi strme po-

slušali in stari cerkovnik je ves ginen zardil: Ah, take pesmi so nekdanj tudi pri nas peli. Po kratkem okrepčilu nas je parnik pripeljal nazaj k avtobusu in ta potem naprej v Gospo Sveto k vojvodskemu prestolu in v cerkev. Tudi tam smo opravili svojo pobožnost in zapeli Mariji v čast. Tretjo Marijino cerkev smo obiskali v sončnih Tinjah, kjer nas je bil mil. g. prošt Beneček prav vesel nagovoril. Mimo Klopinskega jezera nas je pot vodila nazaj domov. Izlet, ki je potekal v najlepšem redu in razpoloženju med petjem in v dobri volji, je mladino navdušil in še tesneje povezal.

Msgr. Ivan Trinko Zamejski

Kratko je bilo poročilo o smrti Ivana Trinka v našem listu. Vse prekratko za moža, ki je vseh svojih 90 let posvetil Bogu in narodu. Da bi njegovo delo mogli vsaj površno pregledati in si ustvariti o njem pravo sliko, dodajamo poročilo o pogrebu in nekaj podatkov iz njegovega življenja.

Na dan pogreba

Žalostno, a lepo je bilo ob njegovem pogrebu. Slovenska Benečija je revna, hribovita deželica. Vasi so majhne, prevoznih poti ni, ljudje morajo vse na hrbtni znositi domov. A vendar tako ljubijo to rodno zemljo. Takole poje narodna pesem:

„Oj, božime, te dolince
te-le dolince
vas, nikol ne zapustim.“

Benečija se je bila za dan pogreba umila, jutranje sonce pa jo je obsevalo z zlatimi žarkovi. V Trčmunu se je bilo zbralo nešteto ljudi. Pa še več bi jih prišlo, če bi bilo to kje nižje. Trčmun še nikoli ni videl toliko novih obrazov. Samo duhovnikov je bilo 70. Tržačani, Goričani, Furlani, Italijani so prišli z omnibusi, katere pa so zaradi slabih poti morali pustiti 1 uro pred vasjo. Od domačinov pa je prišel k pogrebu, kdor je le hoditi mogel. In kako so ljudje jokali! Nek italijanski časopis pa je pisal, da je naravnost „absurdno, neverjetno in nerazumljivo dejstvo, da se je na Trinkovem pogrebu govorilo v jeziku, ki ga ondodno ljudstvo sploh ne razume“, t. j. slovenščini. Pa vendar tam ni človeka, ki ne bi znal slovensko. Beneški Slovenci govorijo v svojem lepem narečju, ki ga je lahko razumeti. — Kako je to ljudstvo ljubilo svojega očeta. Imenovali so ga „naš poet“ ali „naš profesor“. „O“, so med jokom pravile stare žene, „naš profesor so bili visoke glave. Zdaj pa smo ga izgubili! Nikogar ne bomo imeli, h komur bi se zatekali po nasvet, tolažbo in pomoč.“

Kakšno spoštovanje do pokojnega je bilo čitati z obrazov navzočih, kakšno ljubezen si bral v njih očeh. To je bila Trinkova veličina, da je ljudi različnih miselnosti in različnih narodnosti združil. On ni bil samo zagovornik Slovencev, bil je pravičen tudi do Italijanov. Ni jih sovražil. Hotel je doseči le slogo med obema tu živčima rodovoma in za vsako ceno braniti pravice svojega naroda. Ljudstvo je prineslo ogromno rož. Vsaj v smrti mu je pot bila posuta s cvetjem, ko je vse življenje hodil po kamenju in trnju. Od rajnega se je poslovalo 8 govornikov; 6 v slovenščini, dva v italijanščini. Ko je govoril zastopnik slov. demokratske stranke dr. Agneletto iz Trsta, mu je orožniški brigadir prepovedal govoriti v slovenščini. Če želi končati, naj to stori v italijanščini. Ljudje so se spogle-

dali. Govornik pa je nadaljeval v slovenščini in za slovo je zadonela še slovenska žalostinka. — Spet dokaz zatiranja slovenstva v Benečiji. In to ob krsti tistega, ki se je za slov. pravice najbolj boril. Ko bi on to vedel, bi še v grobu ne imel miru. Najlepši venec so mu poklonili rojaki beneški Slovenci.

V govoru v cerkvi je goriški duhovnik lepo zaključil: „Najlepša zvezda, ki je sijala na beneškem nebu je dokončala sijajno pot.“ In še: „Od blizu in daleč roma danes k Tebi domovina. Ob Tvojem odprtem grobu se danes srečujemo sinovi iste matere, morda različnih narodov, toda edini v hvaležnosti in ljubezni do Tebe, edini v globoki žalosti. Le jokaj beneška zemlja, ker je nehalo biti srce Tvojega največjega sina. Le skloni se domovina v nemi žalosti, ker si izgubila prelep biser. Le tecite svetle solze ljubezni na grob klicarja našega trpljenja in pokažite vsem ljudem žalost in bolečino ter povejte vsemu svetu, da ljubezen ne mine na robu groba, ampak, raste in cvete v daljno večnost. Z Bogom, msgr. Trinko! Počivaj v domači zemlji, Tvoj duh pa naj prosí Odršenika, da bi Tvoja ljubljena Beneška Slovenija, Tvoja draga domovina dvignila kvišku, k soncu od trpljenja poveljani obraz.“

Iz Trinkovega življenja

Iz Trčmuna pod Matajurjem, kjer je bil 25. januarja 1863. rojen, je Trinko kmalu šel po svetu. Najprej v Čedad in pozneje v gimnazijo v Videm. Da se je navdušil za slovenstvo v čisto tujem okolju, ima zaslu-

Po smrti se je spovedala

Takole ravno povečerjal je misijonar, se naslonil na ograjo in odprl brevir. V tem pa je zunaj nekdo zakašljaj, namesto trkanja, in povedal tako, da hoče govoriti z duhovnim očetom.

— Kaj želiš? — je misijonar pogledal k vratom.

Starikav zamorec se mu je nasmihal ob vhodu.

— Oče, spoved ...

Misijonar je segel po štolu in spoved se je začela.

— Oče, glej, žena mi je zjutraj umrla. Sporočiti ti nisem mogel, ker sem bil predalet in pa prehitro jo je pobralo.

Pomolčal je za trenutek, potem pa v presekanih stavih stresal pred misijonarja nekakšne litanije — „rekla je, storila je, mislila je ...“

Misijonar ga je prekinil.

— Pa kdo vendar je ta „rekla je, storila je“? ...

ima prste k sebi obrnjene in priložnost naredi tatu. Zato imate vi svoj rod uradnikov in služabnikov, nekateri služijo vašemu rodu od sive davnine sem, držijo se vas kakor klóp kože, od očeta prihaja služba na sina. Pri nas pa ni in ne bo tako. Še ko se umaknemo v kot, se ne ločimo od zemlje, ampak si obdržimo kakšno njivo in travnik za preužitek do smrti.“

„In vendar ravnate z zemljo zelo negospodarsko,“ je nenadoma vpadel knez.

„Mi in negospodarsko? Kako to mislite?“ je dejal Cimbura in se spet ustavil.

„Stopiva naprej,“ je povabil knez, „mnogo še imava pogledati. Niste še videli konjušnice, ne ovčnjaka, kravjih hlevov in žrebčarne, med potjo vam bom povedal, in je od skednjeve in kolnic krenil čez razsežno dvorišče k hlevom.“

„Ko ob lovih grem čez vašo polja, kar strmim, koliko zemlje puščate neobdelane. Meje so korak široke, jarki dva, vrati pet. Poljske ceste so mestoma enake široki cesarski cesti. Pogodite se o gmajni in si jo razdelite, poljske ceste naj bodo široke dva seznja, ne več, med polji postavite kamnite mejnike, meje pa zorjite, oral, dva orala polja s tem pridobite.“

„Gospod knez, to je takole. Meje in jarki niso naši.“

„Čigavi pa naj bodo?“

„Revežev. Njihovi so tudi parobki naših ribnikov in gozdov, njihova je trava ob nasipih in ob lazeh, njihovo tudi klasje na polju. Mi kmetje čutimo strogo dolžnost, ki nam jo nalaga sam Bog, pomagati težakom, jim privoščiti uporabo meje, dovoliti, da si napasejo kravo ali kozo po nasipih, čutim dolžnost, da dam človeku, ki z menoj dela, leho krompirja, ogon detelje za živino. Kajžarski otroci imajo staro pravico do

go pesnik in pisatelj Peter Podreka. Ta ga je seznanjal z veličino slovenskega sveta, sicer bi se izgubil v tujem morju. Poslej ga je domovina priklepala nase z vso silo. Po novi maši leta 1886 se je posvetil študiju modroslovja. Tedaj je že pesnikoval. Vendar je deloval tudi na drugih področjih. Trinkovo udejstvovanje je bilo v resnici vsestransko, izhajalo je iz njegove urejene osebnosti. Bil je duhovnik, profesor, pesnik, slikar, glasbenik, jezikoslovec, filozof, vzgojitelj, rodoljub, organizator itd. Če berete pesmi, ali gledate njegove slike, od vsepovsod sije njegov mirni plemeniti značaj, kakor bi v njih sijalo tiho sonce in bi trepetala preprosta lepota Beneške Slovenije.

Kot pisatelj je napisal knjigo malčkom: „Naši paglavci“, pesmi pa je izdal pod naslovom „Poezije“. Več modroslovnih knjig je napisal v italijanščini. Za Italijane je napisal tudi slovensko slovnico, knjigo o Jugoslaviji, razne razprave itd. Zanimal se je za poljsko, rusko in sploh slovansko literaturo. Njegova slikarska dela, večidel akvareli in perorisbe, pa so bila večji del uničena v drugi svetovni vojni. Njegove skladbe so nabožnega značaja.

Ko je stopil msgr. Trinko v zasluženi pokoj, ga je hotel preživeti doma v Trčmunu. Zgradil si je hišico, kjer je visoko spoštovan dočakal svetopisemsko starost. V teh letih so ga obiskovale razne skupine: dijaki, mladina, znanstveniki in slovstveniki. Od blizu in daleč. Vse je sprejel z veseljem srcem. Zadnje leto je nekoliko bolehal. Preminul je 26. aprila 1954. Njegov duh živi med njegovim narodom in lahko rečemo:

„Ne, ni umrl, le časne je oči zaprl.“

— Moj Bog, oče, kaj ti nisem dejal? Moja žena.

— Tvoja žena? Pa saj si vendar dejal, da bi se rad spovedal! In dejal si tudi, da ti je žena že zjutraj umrla!

— Res, — je stari odločno pribil, — žena je umrla zjutraj; a preden je izdihnila, me je rotila: „Rafael, umrla bom! Duhovni oče je daleč; predalet, da bi me še našel živo, če bi šel ponj. Joj, moji grehi! Kako me teži! Mučijo me in kesam se iz vsega srca in tako rada bi se spovedala, pa mi je zdaj nemogoče. Daj, stori mi to dobroto: ko bom umrla, ne pokopljaj me; pojdi marveč v misijon, poišči očeta in povej mu vse moje grehe: to in ono, potem to in ono in tisto, vse, vse, ne pozabi ničesar; razumeš? Ko mi bo oče podelil odvezo, bom odšla v nebesa; tam te bom čakala.“ Zato, vidiš oče, sem tekel na vso sapo, da bi ti izpovedal grehe moje Noemi. Daj ji odvezo, sedaj, saj vem, da se je vsega hudega iz srca kesala ...

pobiranja klasja. Zbolelo me je, ko sem opazil pri vas čuden stroj. Čemu služi? sem vprašal in vi ste mi odgovorili, da za pobiranje klasja.“

Knez se poti, pa ni hud. Rad ima Cimburo zaradi odkrite besede, toda mora se braniti in se brani.

„Za reveže skrbimo mi drugače. Mi in naši predniki smo ustanovili na veleposestvu ubožnice in bolnišnice, plačujemo pokojnino in tako skrbimo na stara leta za tiste, ki so nam verno služili.“

„Da, za te, ki so vam služili. Toda, kaj pa tisti reveži, ki vam ne služijo?“

„Naj vložijo prošnjo in nakažemo jim podporo.“ Toda prišla sta k žrebetom in razgovora je bilo konec. V Cimburi se je prebudil konjar in vse drugo je v tem trenutku stopilo v ozadje. Za konji je prišel na vrsto kravji hlev, na koncu pa obširni ovčnjak. Končno sta prišla tudi iz tega, tedaj pa se je knez ustavil in z nasmehom na licu dejal: „Tako ste videli moj najboljši dvor, povejte mi, če vam je ugajal.“

„Ugajal mi je in mi ni ugajal,“ je izmikačoče se odgovoril Cimbura.

„Nočem slišati, v čem vam je ugajal, rajši mi povejte, v čem vam ni ugajal.“

„Povedal bom, čemu ne bi povedal? Ne ugaja mi vaš vrt. Rože v njem so francoske, gilmovje japonsko, cvetje italijansko. Ne ugaja mi vaša drevesnica. Drevesa so nemških in holandskih sort. Ne ugajajo mi vaši hlevi. Konji v njem so ogrski, krave švicarske, prašiči in psi angleški. Ne bodite hudi, gospod knez, toda povejte mi, kaj imate pa češkega?“

„Ali je na Češkem kaj boljšega?“

(Dalje prihodnjič)

Na tramvaju

Milka se je namenila na zabavo v mestni gaj, da bi kaj ne zamudila, smuknila je na tramvaj.

Kdo ve, kaj jo je zmotilo, takrat v gneči blizu vrat, da si je priprla krilo — menda jo je vodil škrt.

Joka, prosi in vzdihuje, škoda se ji krila zdi; ljudstvo se ji posmehuje, voz pa kar naprej drvi.

Še sprevodnik ji nagaja, ne da kofa bi zavrl: „Saj bo kmalu spet postaja, takrat vrata bom odprl.“

Limbarski

POHISTVO V STAREM SLOGU — TAPE-
CIRANO POHISTVO — DEKORACIJE

Velika izbira! — Zmerne cene!

PRAUSE

Celovec, Bahnhofstrasse 8, Fleischmarkt 9

Prepričajte se!

Na letošnjem Koroškem velesejmu je večje število podjetij, ki razstavljajo kmetijske stroje. Vsem kmetovalcem priporočamo, da si te razstave ogledajo, da vidijo razne nove pridobitve kmetijske strojne tehnike. Predno pa se odločijo za nakup tega ali drugega stroja, moramo vsem priporočati, naj si preje ogledajo

še stalno razstavo kmetijskih strojev pri domačem podjetju **JOHAN LOMSEK** v St. Lipšu pri Žitari vasi. Ako se boste nato odločili in boste kupili potrebne kmetijske stroje pri podjetju Lomšek, bo to za vas velika prednost. Ako boste potrebovali kake nadomestne dele, ako bodo potrebna popravila, boste vse to najlažje in najbolj zanesljivo dobili pri domačem podjetju **LOMSEK**. Zato vsem priporočamo, naj si gledajo kmetijske stroje na Koroškem velesejmu, vendar pa naj se k nakupu odločijo šele, ko si bodo preje ogledali še stalno razstavo v St. Lipšu. Podjetja, ki razstavljajo na Koroškem velesejmu, so v glavnem tudi koroška podjetja, vendar pa vam je St. Lipš le bližji.

Ko si boste ogledovali razstavo strojev, ne pozabite si pri tem ogledati krmoreznikov za napravo ensilaže. Kdor je imel priliko, da si je ogledal silos, kdor je celo že sam toliko napredoval, da si je zgradil silos, ta bo vedel ceniti neprecenljive koristi te naprave. Vendar pa je silos težko napolniti, akoimate tudi krmoreznika za silosno krmo. Akoimate koruzo ali pa drugo krmo za polnjenje silosa, ne boste skoraj mogli shajati brez krmoreznika za silos. Zato vsem in vsakemu posebej priporočamo, da si ta krmoreznik ogledate. Ako pa ga mogoče ne boste našli na razstavah kmetijskih strojev na Koroškem velesejmu, pojdite v St. Lipš. Tam boste na stalni razstavi kmetijskih strojev pri podjetju **LOMSEK** našli tudi krmoreznik za silosno krmo (Silohäcksler).

ŠE VEDNO NAJCENEJE
IN POD UGODNIMI
PLAČILNIMI POGOJI

dobite radio-aparate najlepših in najmodernejših izvedb, kolesa vseh znamk, elektromotorje, parilnike, mline, kmetijske in gospodinjske stroje vseh vrst, drobilnike, mlatilnice, posnemalnice, Alfa separatorje, pralne, šivalne in molzne stroje, Alfa silo-rezalniki, kakor seveda tudi vse nadomestne dele.

Torej, oglasite se tudi med celovsko razstavo pri

**Johann
Lomšek**

ST. LIPŠ, P. Eberndorf

J. Š. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(78. nadaljevanje)

Odpovejte se kmečkemu napuhu, zavisti in medsebojnemu nezaupanju, preidite od ločenosti v gospodarskih vprašanjih k skupnosti, jasneje povedano: ustanovite zadruge, zadruga zmoro več kot posameznik, z združenimi močmi se tudi težko breme lahko dvigne, zadruga kupuje, zadruga prodaja, v tem se učite od drugih, naj bo od delavcev ali rokodelcev, ki v obrambo svojih pravic in koristi živahno ustanovljajo zadruge, društva. Svojemu stanu in svoji domovini ste dolžni, da se pravočasno po brigate za pošteno kmečko organizacijo. To je tista vez, ki bo iz vas drobnih posameznikov napravila mogočno, enotno telo, podobno, kakor se iz drobne opeke postavi velika palača. Hudo bo za vas, ako se to ne bo zgodilo kmalu in pravočasno,“ si je od dahnul knez in si z belim, vonjavim robcem brisal pot, ki mu je tekel po sencih.

„Vsak se speče le enkrat. Kaj pa je bilo iz tistih zadrugnih cukrarn in pivovarn? Kdo jih je pokupil pred leti na dražbi? In koga so spravile na beraško palico?“ je govoril Cimbura, kot da sam sebe vprašuje.

„Seveda, poštenost je podlaga in pogoj za uspeh. Goljufati in varati se ne sme. Za uradnike ne bi smeli izbirati svojih faliranih študentov, ki jih nikjer drugod ne marajo.“

„In tako smo tam, od koder smo prišli. Ni in ne zmoro vsega napredek in izobrazba — stroj; predvsem je treba poštenosti, kakor ste lepo povedali. — Ne vem, če bi vedno našli poštene uradnike, slehernik

Občni zbor „Spodnje koroške mlekarne“

„Spodnjekoroška mlekarna“ je imela 15. julija svoj letošnji občni zbor. — Poslovno poročilo predsednika, gospodarskega svetnika Adlassniga in ravnatelja, gospodarskega svetnika Rainerja, in preglednika Zadrugne zveze je pokazalo z jasnimi, natančnimi števili, da je „Spodnjekoroška mlekarna“ torišče kmečke samopomoči. V zadnjih devetih letih je zgradila obrat, ki je dovolj velik in močan, da sprejme vse mleko, ki ga je mogoče pričakovati: skoraj sto zbiralnih mest v zbiralnem področju jamči kmetu enostavno in lahko oddajo mleka. V obratu je mogoče pripraviti dnevno 50.000 litrov mleka za pitje ali za mlečne izdelke. Manjše podružnice, predvsem v Grabštajnu, so že zgrajene, in jih je ob vsakem času z nizkimi stroški mogoče spremeniti v sirarne. Posebno je treba poudariti, da je bila izvedena obnova, modernizacija in nabava obsežnega voznega parka z malenkostnimi stroški in brez razkošja. Oddaja mleka se je od leta 1952 do 1953 zvišala od 7.800 ton na 10.200 ton = 32%. V letu 1954 se bo še povečala na približno 12.500 ton. Letošnja dnevna dobava je prvič po vojni spet dosegla množino 40.000 litrov. „Spodnjekoroška mlekarna“ pa more prevzeti letno še 2.000 ton iz sosednjih mlekar.

Zadruga je ustvarila v zadnjem letu mrežo lastnih mlečnih prodajalnic in razpola zdej z več kot štiridesetimi podružnicami. Tako ima glavno vlogo pri preskrbi Celovca z mlekom. Neposredna pot od kmeta preko mlekarne k potrošniku ima prednost v poljedelstvu, ki bo morda šele v prihodnosti priznana kot najboljše jamstvo za neovirano prodajo in nezmanjšano ceno

mleka. Zaradi tega je občni zbor jasno dokazal, da je izgradnja zadrugnih mlečnih prodajalnic in pivnic stvar kmečkega stanu v okraju Celovec.

Občni zbor je sklenil resolucijo, ki jasno in prepričevalno izraža želje in zahteve mlečnega gospodarstva. Gospod zvezni predsednik, kateremu je bila resolucija poslana, je „Spodnjekoroški mlekar“ sporočil, da bodo sporočene želje in zahteve obravnavali na prihodnjem ministrskem svetu. Vprašanja, ki jih resolucija vsebuje, bo „Kärntner Bauer“ v eni svojih prihodnjih števil posebej obravnaval.

Predsednik Kmetijske zbornice, gospodarski svetnik Gruber, je razveselil zbrane zadrugne člane s svojim predavanjem o mlečnem gospodarstvu. Priказal je stanje v drugih državah, posebno na Švedskem in v Nemčiji. Vprašanja v inozemstvu je primerjal z našimi in nas je prepričal, da mora sicer koroško gospodarstvo dohiteti razvoj v drugih zveznih deželah in še posebno v zapadni in severni Evropi, in da bo to doseglo v zaupanju v svojo lastno moč, da bo postalo mlečno gospodarstvo varna podlaga kmečkega stanu. K temu bo prispevala vsaka zadruga svoj delež, mlekarne na deželi prav tako kot oskrbovalna podjetja v mestih. Vsi se morajo potruditi, da iz lastne moči in zadrugne zvestobe članov tehnični obrat modernizirajo in dvignejo kvaliteto produkcije. Predsednik Gruber je izrecno podčrtal v zvezi s svojimi izkušnjami v inozemstvu v resoluciji „Spodnjekoroške mlekarne“ izražene želje in zahteve in jih tako predstavil kot izraz celotnega koroškega poljedelstva.

Naše tvrdke obnavljajo gospodarstvo

Kakor vsako leto, tako hočemo tudi letos omeniti na kratko nekaj naših tvrdk, ki so mnogo do prinesle k izboljšanju našega gospodarskega in kulturnega življenja na južnem Koroškem. Najprej moramo omeniti zgradbo

FARNEGA DOMA V ŽVABEKU.

Kaj bo ta dom nudil žvabeškim faranom, to bodo sami šele občutili, ko bodo uživali njegove blagodejne dobrine. Tisti naši bralci, ki živijo v krajih, kjer taki domovi že obstajajo, se bodo z žvabeškari veselili uspeha njih žrtev in truda. Saj vedo, da so farni domovi res središča lepe, poštene družabnosti in domače katoliške kulture.

Elektrifikacijo v domu je izvedla poznana in vsestransko cenjena tvrdka HOLLAUFG iz Pliberka. Kakor nam je znano, je njeno delo in solidno trgovsko postopanje našlo v žvabeški isto priznanje kot na zapadnem predelu Podjune. Žvabeška občina je sosedja blaške občine. Naši bralci bodo uspešno delovanje tvrdke Hollauf še bolj znali oceniti, če jih seznanimo z dejstvom, da tvrdka Hollauf napeljuje elektriko tudi v občini Blato. To je vsekakor delo, ki je pomembno za gospodarski napredek tega predela naše lepe Podjune.

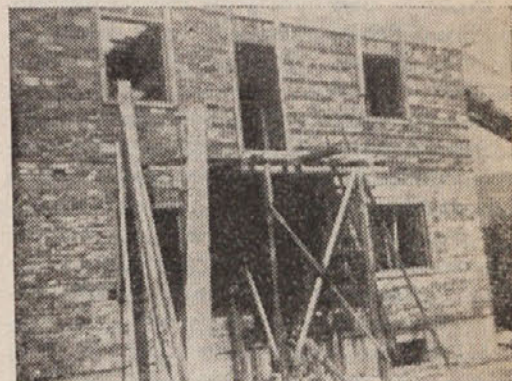
Tvrdka MAYERBRUGGER pa se nam je s svojim delom na cerkvenih strehah in stolpih že večkrat predstavila. Dobro vemo, da vse kar ta firma izvede, naredi mojstrsko. Najlepše spričevalo zanj so lepo urejene cerkve na južnem Koroškem.

Tesarska dela je opravil znani tesarski mojster ŠTEFAN POTOČNIK iz Pliberka. Mizarske izdelke pa tvrdka MLINAR. Poleg teh sta še sodelovali tvrdki: ŠIPEK in ZWICK. Pri vsem pa tudi tvrdka KUHLEJ ni zaostajala.

LAR. Delo gotovo ni bilo lahko, ker je bilo treba izklesati skalo pri korškem potoku. Elektrarna je zgrajena v skalno votlino tako, da od vsega ni dosti kaj videti. To je seveda za Korte nekaj izrednega in tako je dobil g. Smrtnik v Korte prvi električno luč.

Pa še nekdo je v Kortah, ki je svoja gospodarska poslopja sodobno uredil, in sicer g. inž. Muri, pd. Pristovnik. Predvsem velika okna v hlevu ustavijo marsikatero popotnika. Notranje naprave so zelo praktično narejene. Med drugim je napravil tudi nova stanovanja s kopalnici in električno napravo za posle. Vse to delo je izvedla tvrdka KAVELLAR, kakor tudi še tri mostove na korški cesti, ki so bili poprej leseni, sedaj pa odgovarjajo sedanjim razmeram in so sposobni tudi za najtežje vožnje.

Slika nam predstavlja novo KONRADOVO stanovanjsko poslopje v Štebnu, ki je zrastle v letoš-

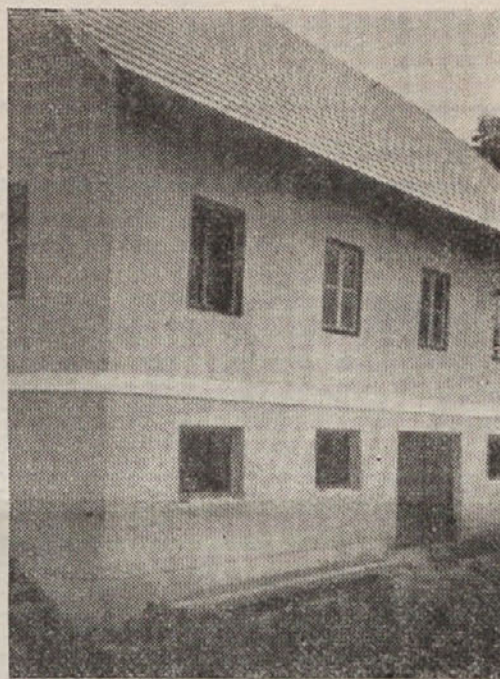
njem poletju s pridnimi rokami delavcev in razumnimi mojstri Kavellarja in Kristlna.

Tesarskemu mojstru FRIEDRICH KLAURA so ljudje izstavlili sami lepo izpričevalo s tem, da je vsak vesel tega dela, ki ga izvrši ta tvrdka. Prepričani smo, da bo tudi v prihodnje zadovoljila naše bralce in delodajalce.

Ze prej v najtežjih in najslabših letih si je gradbeno podjetje stavbenega mojstra FRANCA GOMERNIKA iz Sinče vasi s svojim solidnim in dobrim delom pridobilo dobro ime. To podjetje je v zadnjih letih mnogo gradilo po skoraj vsej Podjuni, pred nedavnim pa tudi v najjužnejšem delu Koroške v Kortah pri SMRTNIKU. Stavbeno podjetje Gomernik je v zadnjih letih izvršilo veliko stavbenih del, vsa pa z veliko točnostjo in solidnostjo. Marsikdo bo pri tem mogoče vprašal, zakaj je ravno podjetje Gomernik dobivalo v zadnjih letih toliko naročil. Razlog je pač v tem, ker je to podjetje računalo vsa izvršena gradbena dela izredno zmerno. Razen tega pa je že splošno znano, da zaposluje podjetje Gomernik le take delavce, ki se odlikujejo po svojem odličnem in skrbnem delu.

Od številnih zgradb, ki jih je dovršilo podjetje Gomernik, naj omenimo hišo zobozdravnika dr. Matha v Sinči vasi, Oleška na Ponikvi, šotora v Breški vasi, hotel Holzer na Klopinskiem jezeru (dograditev ter renoviranje), gostilni Ilg in Škof v Kazazah, pri Metalu v Mali vasi, občinske hiše v Globasnici, pri Šušterju v Šmihelu itd. Vsa ta dela je zidarSKI mojster Gomernik izvršil s svojim znanjem in dobrimi strokovnimi močmi najboljše, kvalitetno in v zadovoljstvo vseh.

Pri tem delu pa mu je stal ob strani med našim ljudstvom dobro poznani tesarski mojster IGNAC KOREN iz Dvora pri Šmihelu. Predvsem pri zgradbah v Kortah pri Smrtniku, Olešku, Škofu, Ilgu, Metalu, globaški občinski hiši, Šušterju, Gradišniku, itd. je prispevala tvrdka Koren s svojimi pridnimi delavci velik del do izvršitve teh lepih stavb in poslopij in s tem seve tudi precej doprinesla do izboljšanja naših gospodarskih razmer na Spodnjem Koroškem, ker pri obnovitvi Spodnje Koroške niso bila važna samo stavbena dela, ampak tudi tesarska in mizarska dela. Vsa ta dela je tvrdka Ignac Koren izvršila v veliko zadovoljstvo vseh naročnikov, predvsem številna dela pri zasebnih stavbah. S svojim solidnim delom pa se je podjetje Koren izkazalo tudi pri prevzemu tesarskih del na številnih cerkvah.

Farni dom v Zvabeku

Dobro je nam poznan tudi zidarSKI mojster VALENTIN KAVELLAR iz Železne Kaple, kateri je tudi letos izvršil celo vrsto zidarskih del v okoliših Železne Kaple in razen tega v splošno zadovoljstvo delodajalcev. Tako je med drugim zgradil letos tudi stanovanjsko in gospodarsko poslopje g. Antona Gril-a v Beli. Popolnoma na novo je zgradil obmejno carinsko hišo v Beli, ki odgovarja popolnoma današnjim sodobnim razmeram, predvsem notranja ureditev.

Ce pogledamo v Korte in se ustavimo za trenutek pri Smrtniku, nas preseneti nova domača Smrtnikova elektrarna, katero je zgradila tvrdka KAVELLAR.

Električne napeljave — hišne instalacije
strelovodi — popravila — navijanje motorjev — elektro-trgovina

Elektro-Hollauf

Pliberk-Bleiburg, Dobrla vas-Eberndorf

JOSEF MAYERBRUGGER

MOJSTER ZA KRITJE Z OPEKO IN ŠKRILJEM

Celovec-Klagenfurt-West, Prinz-Eugen-Str. 3, tel. 42-76

Lasten kamnolom

Izvedba vseh strešnih del za cerkve, stolpe in gradove

Eternit v stari preizkušeni kakovosti in v vseh zaželenih izvedbah

Prevzemam vsa kmetijska stavbna dela

VISOKE IN TALNE STAVBE
BETONSKE IN ŽELEZOBETONSKE GRADNJE

STAVBENO PODJETJE

FRANC GOMERNIK

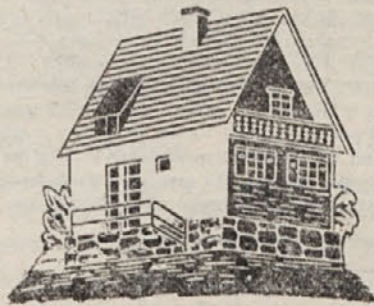
PODGRAD pošta SINČA VES

TESARSKI MOJSTER

IGNAC KOREN

DVOR PRI PLIBERKU

se priporoča za vsa tesarska dela

Stavbeno podjetje, zidarSKI mojster

Kavellar Valentin

Železna Kapla - Eisenkappel, Pfarrplatz 245, tel. 20

TUDI ZA POLETNO IN JESENSKO SEZONO SE TOPLO PRIPOROČAMO

TESARSKI
MOJSTER

KLAURA FRIEDRICH

ŽELEZNA KAPLA — EISENKAPPEL

Izvršuje vsa
tesarska dela
in se priporoča
tudi za naprej

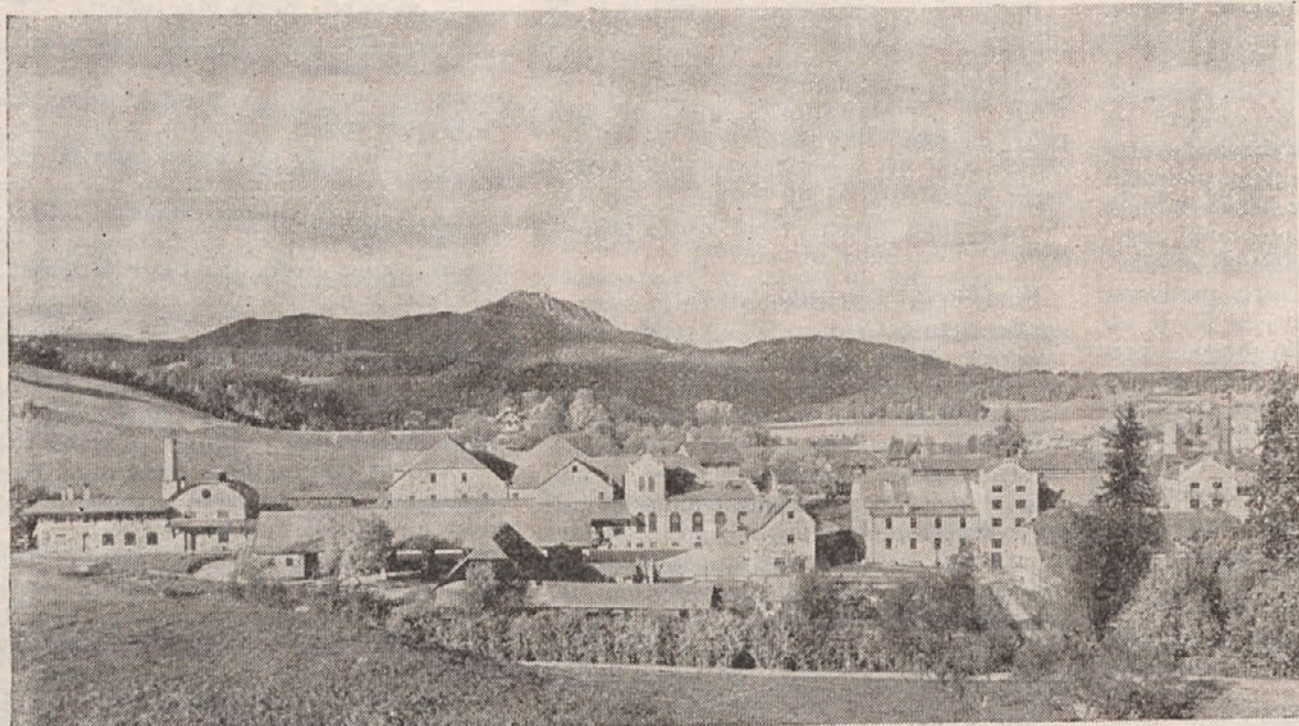
Schleppe pivovarna — najstarejša na Koroškem 1607–1954

Ko pijesh zlatorumeno pijačo, katere predvsem poleti itak ne moreš pogrešati, ker te osveži in ohladi, se pač redko spomniš na to, kako dolga je bila pot od prvih preprostih kuhanj piva do današnje industrije piva, ki vsak dan dostavi po potrebi svežo pijačo tudi v zadnjo gostilnico.

Pred stoletji so kuhali pivo v glavnem za lastno uporabo z najpreprostejšimi sredstvi, za prodajanje so morali imeti dovoljenje, katerega je za posamezne dežele dajal dvor. Tako so tudi lastniki Schleppe že pred skoraj 200 leti dobili dvorno koncesijo. Seveda je kvaliteta piva igrala pri tem veliko vlogo. Sloves Schleppe piva je segal daleč preko meja Koroške. Potujoči trgovci so pripovedovali o njem, pa tudi plemiči so si ga privoščili, ker je boljše od žejala kot vino.

Ime Schleppe je s Koroško deželo prav tako povezano kot celovski zmaj. Močno Schleppe Herkules pivo ima na etiketi zmaja s svojim premagavcem. Močno pivo, ki vsebuje tudi več odstotkov sladkorja in alkohola je posebno zaželeno v hladnem času, medtem ko je v poletni vročini takozvano Märzen pivo bolj v časteh. Je lažje, ohranja do neke mere osvežujoč okus po hmelju, kar človeka poživlja in ga ne napravlja lenega.

Danes, ko ima že vsaka druga gostilna lastne hladilne naprave, je dobavljanje in konsumiranje igrava. Predstavljajte si pa, kako je bilo nekdaj. V zemljo so grebli kleti in v skalnatih votlinah so hranili pijačo, da je ostala hladna. Saj imajo še danes mnoge stare gostilne napise, ki spominjajo na to: „Pri skalni kleti“, „Pri globoki kleti“, „Pri mrzli kleti“, „Pod skalo“ itd. Tudi okrog Križne gore v Celovcu je nekaj starih gostišč. Eno takih je na Feldkirchner Strasse malo pred vhodom v pivovarno Schleppe. Tam so se včasih ustavljali vozniki, ki so vozili v Celovec ali dalje čez Karavanke. Ta gostilna je skoraj v skalo vzi-

Iz malega raste veliko. Pred 350 leti je bila še majhna koča, v kateri so kuhali pivo, kakor je zabeleženo v starih zapiskih. „Schleppe-Hube“ so jo imenovali. — Slika kaže danes veliko moderno tovarniško podjetje, največje te vrste na Koroškem: To je pivovarna SCHLEPPE, severno od Celovca.

dana in seveda ne potrebuje hladilnikov. Pivo — seveda Schleppe — saj je stavba, če se ne motim last Schleppe pivovarne — pa je vedno dobro in sveže.

Schleppe pivovarna ni samo najstarejša, temveč tudi največja na Koroškem. Res ne-

ni so montirali najmodernejše polnilne in čistilne naprave, katere je po zadnjih izsledkih moderne tehnike izdelala in dobavila neka nemška tovarna.

Vsak dan odhaja pivo v sodčkih in steklenicah na naročena mesta. Poleti se razpo-

amazonk, ki po moči ne zaostajajo mnogo za moškimi. Tako gre dan za dnem. Iz skladišč v pivovarni — kjer vlada stalno ista primerna temperatura — roma priljubljena pijača v hladilnike v gostilnah, sveža na mizo in po žejnem grlu v želodec. Daje apetit in pospešuje prebavo.

Schleppe pivovarna ima svojo podružnico tudi v Podgori pri Borovljah. To še izpopolnjujejo; tako bodo z njo mogli kriti potrebe Roža. Tudi v Podgori nudi Schleppe mnogim domačinom zaslužek.

Ponovno je treba poudariti, naj Korošci še bolj cenijo svoje domače podjetje, saj je njihovo in Schleppe pivo je najmanj tako dobro kot kako drugo, mislim pa, da je za tukajšnje želodce in okus najboljše.

Koroški patriot pije SCHLEPPE pivosod

kaj vzornega, če pomislimo, koliko truda, podjetnosti in iznajdljivosti so imeli lastniki, preden so dvignili podjetje na današnjo višino. Sedaj proizvaja pivovarna letno ca. 55.000 hektolitrov, njena zmogljivost pa znaša 70.000 hl. Schleppe pivovarna je danes tudi ena najmodernejših v Avstriji. La-

šiljanje opravlja v zgodnjih jutranjih ali dopoldanskih urah. Sami krepki fantje in moške opravljajo ta dela. Kajti kljub vsemu napredku je treba vendarle prijeti za zaboj ali sod in ga postaviti na določeno mesto, ga „nabit“ itd. Za to je treba mišic. Med temi atleti je tudi nekaj žensk —

Elektro-zagonske baterije za vozila

Stacionarne baterije s ploščami z veliko površino

Telefonske baterije

Akkumulatoren-Fabrik Dr. Leopold Jungfer

Baterije za motorna kolesa

Starine baterije

Radio-baterije

BISTRICA V ROŽU - Feistritz im Rosental

MOPED HMW 50, novo praktično motorno kolo

Tovarna motorjev v Halleinu (Halleiner Motorenwerke) je začela pred dvema letoma z izdelovanjem posebnega lahkega motornega kolesa, ki se imenuje MOPED. V minuli sezoni je tovarna dobavila Holandski že 12.000 motornih koles te nove vrste. Sedaj pa bo začela tovarna prodajati ta motorna kolesa tudi doma v Avstriji. Razmeroma zakasnela dobava motornih koles domačim zanimanem je posledica raznih zakonitih določil, zaradi katerih je bilo potrebno tudi deloma spremeniti konstrukcijo koles, po katerih je veliko povpraševanje v inozemstvu. Četudi je vsled te izpremembe v konstrukciji zmogljivost motornega kolesa malenkostno zmanjšana, bo kljub temu kolo tipa MOPED

HMW 50 gotovo v kratkem v Avstriji zelo priljubljeno. To je posledica izredno posrečene izdelave in pa čudovito nizka cena, katere gotovo ne bo mogla nobena tovarna še znižati.

Motor novega MOPED kolesa ima 49,9 ccm dvizne vsebine — Hubvolumen (dvig 44 mm, izvrtina 38 mm). Pri 4.500 U/min daje motor 2,2 konjski sili, kar odgovarja 44 konjskim silam na liter (44 HP/L).

Motor dobavi tovarna po želji naročnika z dvojno ali enojno prestavo. Vkloppi in izkloppi pa je mogoče motor z navadnim okretnim prijemom na vklopnem vzvodu na koncu leve balanse na motornem kolesu, tako kakor je to pri različnih tipih

težjih motornih koles. Pri drugem tipu motornih MOPED koles pa je zagon še bolj enostaven. Kolo MOPED vozimo s hitrostjo 6–7 km na uro (torej skoraj navadna peš-hoja) in motor se sam vklopi. Nato je treba s prijemom na plinskem vzvodu uravnati hitrost. Kakor hitro pade hitrost pod 6 km/h, se motor avtomatično izklopi iz prenosa sile. Večje enostavnosti si že skoraj ne moremo zamisliti.

Okvir MOPED motornega kolesa je izdelan izredno okusno iz breživnih cevi; v ta okvir so nato vdelani ostali potrebni deli. Vzvod za pogon z nogo žal ni montiran direktno na motor, kar bi bilo to proti avstrijskim predpisom. Ti predpisi tudi omejujejo hitrost. Paralelogram-peresne vilice zelo dobro izrav-

navajo vse tresljaje zaradi neravne ceste, v kolikor teh tresljajev že ne zmanjša pnevmatika. Peresne vilice izravnavajo tudi male sunke pri vožnji. Zaviranje omogočata dve zavori, s stopalom (pedalom) na zadnjem kolesu in z bobnom na prednjem kolesu. Pri daljši vožnji navzdol pa deluje motor sam kot zavora. Na MOPED motornem kolesu, ki tehta 33 kg, je montiran bencinski tank z vsebino 5,5 litrov. To omogoča, da se moremo z MOPED motornim kolesom peljati do 400 km daleč. Močen svetlobni reflektor z zasenčenjem, zelo udobno sedalo, priprava za prtljago, pumpa, različno orodje in še marsikaj drugega je dokaz, da je tovarna mislila res na vse, kako bi mogla dobaviti naročnikom najboljše lahko motorno kolo.

To hočejo tudi zastopniki halleinške tovarne motorjev na Koroškem:

Tvrška JOHAN LOMŠEK, št. Lipš
Tvrška NIEMIEZ & RIEPL, Velikovec
Tvrška FRANZ ORASCH, Železna Kapla
Tvrška KERN, Celovec

NOVO 50 ccm

MOPED kolo HMW 50

od šil. 3.100.— do 3.600.—

Vozno dovoljenje ni potrebno
Obdavčenja ni
Zavarovanje ni predpisano

Fa. Johann Lomšek
ŠT. LIPŠ POŠTA EBERNDORF

S KOLESI V NARAVO

Kolesa raznih tipov
pod ugodnimi plačilnimi pogoji
tudi na obroke

Niemiez & Riepl

popravljalnica in nadomestni deli
VELIKOVEC — VÖLKERMARKE

NOVO 50 ccm

Motorno kolo MHW 50

hitro dobavljeno od šil. 3.100.— do 3.600.—

Zavarovanje ni predpisano
Obdavčenja ni
Vozno dovoljenje ni potrebno

FRANZ ORASCH
prodajalnica in popravilnica
ŽELEZNA KAPLA — telefonska številka 21

NOVO 50 ccm

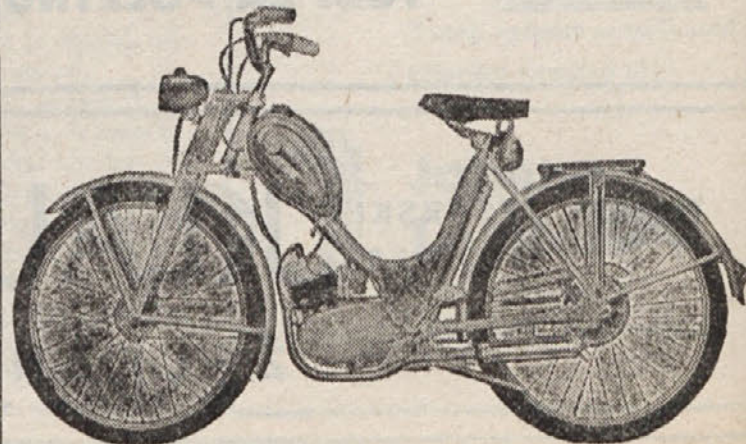
MOTORNO KOLO MHW 50

na razpolago s 3.100.— do 3.600.—

Vozno dovoljenje ni potrebno
Obdavčenja ni
Zavarovanje ni predpisano

Radiohaus Kern

CELOVEC — KLAGENFURT, BURGASSE

KOROŠKI

VELESEJEM

OD 5. AVGUSTA —15. AVGUSTA 1954

Dabilo na obisk koroškega velesejma od 5. do 15. avgusta 1954

Korošci in Korošice!

Vabimo vas, da obiščete koroški velesejem — avstrijski lesni velesejem — od 5. do 15. avgusta na obnovljenem razstavnem prostoru v Celovcu.

Preko 1000 razstavljalcev iz Avstrije, Nemčije, Italije, Jugoslavije in drugih dežel se udeležuje velesejma in razstavlja zadnje novosti industrijskega, gospodarskega in ostalega produkcijskega področja. Poleg tega bo videti zanimive posebne razstave, tako na primer posebno razstavo „Zavijanje“, „Lesne vrste“, „Paviljon iznajditeljev“ in podobno.

Prvič bodo imeli obiskovalci koroškega velesejma priložnost, da se udeležijo velesejske vrednostne loterije s srečko, ki jo bodo brezplačno prejeli z velesejsko vstopnico. Glavni dobiček bo avtomobil znamke „Steyr-Fiat 1100 Nuova“; nadalje 1.500 dobitkov, ki jih bodo dobitniki z izkaznicami o zadetku lahko dvignili po lastni izbiri v višini zadetka pri različnih tverdkah.

Vsem obiskovalcem velesejma daje avstrijska zvezna železnica 25-odstotno znižanje voznine in dnevni obiskovalci imajo letos prvič pravico do znižane povratne karte tudi na razdalje do 250 km.

Avstrijska pošta daje 50-odstotno znižanje voznine ob povratku na vseh pošt-nih progah na Koroškem in Vzhodnem Tirolskem ter na progi Graz — Celovec-obis-kovalcem, ki pokažejo dnevno velesejsko vstopnico in vozni listek poštnega avto-busa o prihodu.

Korošci in Korošice! Obiščite koroški velesejem v Celovcu z velikim in boga-tim zabaviščem!

PREZIDIJ VELESEJMA

Koroški sejem 1954 v novi obleki

Tam, kjer so še pred dvema letoma stale neokusne okrogle pločevinaste barake, ki so tako zelo spominjale na nesrečni vojni in prvi povojni čas, je v teh dneh vse drugače. Kot da bi se nekdo bil spomnil in staro, prevoženo dvorišče spremenil v pri-jetno zabavišče ali domovanje na prostem. Nekaj sličnega kot moderni camping na prostoru, kjer je še nedavno smrdelo po bencinu in teru, kjer so bile skladovnice drv in sodov ter zabojev. Vse to so obda-jale visoke žične ograje ali ovire, delavci so hodili mimo vojaških straž.

Lahko rečemo, da je v nekaj borih ted-nih večša roka uredila ta ogromni prostor tako, da sme biti ponos celovškemu mestu. Domače tverdke so zoprne ograje predelale v okusne žične mreže, kjer s prav tako okus-nimi obeski opozarjajo na svojo storilnost in podjetnost (Fa. Leitgeb). Ceste, ulice in dohodi so lepo izglajeni, razširjeni, dajejo udoben dostop za pešce in motorna vozila. V notranjosti pa je zraslo majhno mesto iz lesa in platna, kovine in stekla, so veliki paviljoni, ki nudijo dovolj prostora za raz-stavo tverdkam, ki si žele razmaha svojih idej. Njih aranžerji so letos v svojem ele-mentu, kajti prostor je največja potreba teh vrst umetnikov. Med paviljoni in mo-numentalno razstavno dvorano pa so širo-ke, z belim peskom posute sejsmske ulice in nežne travice med njimi so kot zelene oaze sredi kipečega vrvenja.

Letošnji Koroški sejm v Celovcu je res nekaj lepega, skrbno in širokopotezno pri-pravljenega. Če bo tudi vreme naklonjeno, bo gotovo imel največji uspeh od vseh do-sedanjih.

Glavno mesto Koroške — CELOVEC — pričakuje tudi Vas ...

Kaj nudi to pot zabavišče?

Važen sestavni del koroškega velesejma je kot vsa leta tudi letos zabavišče. Obisko-valet naj bi si po ogledu razstavnega dela velesejma v njem odpočil, se zabaval in raz-veselil. En sam večer v praviljično razsvet-ljenem zabavišču bo vsakomu prijetno do-živetje.

Poleg običajnih vrtljakov, razstavnice vseh vrst, tobogana, osmerke, stojnic z ži-vili in jestvinami ter kioskov, bo najti še posebne privlačnosti:

„Pajek“ bo dal vsakemu obiskovalcu pri-liko, da bo mogel drveti po zraku v vrteči se gondoli s hitrostjo 70 do 80 km na uro. „Hurikan“ bo vsakdo lahko sam vodil v višino in bo ta način postal pilot. „Ladja za

Koroški velesejem je delo vse dežele

Z označbo „Koroški velesejem“ je sam od sebe povezan pojem „deželnega velesejma“, torej prireditve cele dežele. Vsi drugi vele-sejmi imajo imena po mestih, samo naš se imenuje po deželi. Da ni koroški velesejem le po imenu družbena prireditve cele naše zvezne dežele, je vidno že iz tega, da ima deželni glavar g. Wedenig častno pokrovi-teljstvo in da častni prezidij sestavljajo predstavniki vseh gospodarskih krogov in slojev prebivalstva:

Deželni svetnik Hans Rader kot zastop-nik deželne vlade;

župan Peter Graf, ki zastopa deželno glavno mesto Celovec,

narodni svetnik dipl. inž. Robert Rapatz kot predsednik zbornice obrtnega gospodar-stva za Koroško,

poslanec v deželnem zboru, gospodarski svetnik Hermann Gruber kot predsednik zbornice za kmetijstvo in gozdarstvo,

narodni svetnik Paul Truppe kot pred-sednik delavske in uradniške zbornice,

mestni svetnik Rudolf Novak kot pred-sednik koroškega velesejma.

Sestavi tega častnega prezidija ustreza tudi celotna slika koroškega velesejma. Tr-govina, obrt, industrija, poljedelstvo in goz-darstvo resno tekmujejo vsako leto pri raz-stavljanju svojih izdelkov; na letošnjem ve-lesejmu bo ta razveseljiva tekma vidna še v večjem obsegu, posebno kar se tiče lesnega dela razstave. Vsi razstavljalci samo razstav-ljajo svoje izdelke in pričakujejo naročil s časovnimi roki, ne da bi prodajali že kar na razstavnem prostoru.

DIPLOMATSKI OBISK

Vodja gospodarske delegacije zvezne re-publike Nemčije v Avstriji poslanik dr. Karl H. Mueller — Graaf je poslal predse-dniku koroškega velesejma mestnemu svet-niku Novaku pismo, v katerem se zahvalju-je za povabilo in izraža svoje veselje, da bo imel priliko biti navzoč pri otvoritvi vele-sejma.

VAŽNA NAVODILA ZA OBISK KOROŠKEGA VELESEJMA

Po otvoritvi, ki bo v četrtek, 5. avgusta ob 10. uri, bo mogoč splošen vstop na ko-roški velesejem. Razstavni prostori bodo od-prti vsak dan od 9. do 19. ure. Dnevna vstopnina stane 8.— šilingov. Z njo bo isto-časno dobil vsak obiskovalec srečko vele-sejske vrednostne loterije, katere glavni dobiček je osebni avto znamke Steyr in 1.500 vrednih manjših dobitkov.

Zabavišče bo odprto dnevno do policijs-ke ure. Po 19. uri je dostopno samo še sko-zi oba vhoda na Rosentaler Strasse (severna in zapadna vrata). Večerna vstopnina je 1.— šiling.

SPORED OB OTVORITVI KOROŠKEGA VELESEJMA

Kot je že znano, bo letošnji koroški vele-sejem odprl zvezni kancler inž. Raab. Otvo-ritvena slavnost bo danes, 5. avgusta ob 10. uri pri glavnem vhodu na šentrupeški cesti.

Zveznega kanclerja bodo v bližini palače Rosthorn sprejeli deželni glavar Wedenig, mestni župan Graf in predsednik velesej-ma mestni svetnik Novak. Pri vhodu na ve-lesejem ga bo pozdravila policijska godba z zvezno himno, nakar bo obšel policijsko častno četo.

Nato se bo pričela v prisotnosti številnih domačih in inozemskih gostov otvoritvena slavnost. Po pozdravnem nagovoru pred-sednika velesejma bosta govorila mestni žu-pan Graf in deželni glavar Wedenig, nato pa bo imel zvezni kancler inž. Raab otvo-ritveni govor. Slavnost bo zaključila koro-ška himna, nakar bo sledil obhod po vele-sejmu.

HOLZFASERPLATTEN

Ein universeller Werkstoff

V. LEITGEB SÄGE- U. KYANISIERWERKE · HOLZFASERPLATTENFABRIK · KÜHNSDORF KÄRNTEN AUSTRIA

KÄRNTNER MESSE 1954

MESSEGELENDE

Thomas Skrinec

umetni mlin

Velikovec

Völkermarkt

Koroška — Telefon 264

LESNA TRGOVINA —
ŽAGA — EXPORT

FRANC Mertel

Kupim iglasti les, tudi stoječ specialiteta: Trami uso Trieste

Brnca pri Beljaku

FURNITZ BEI VILLACH

MARCHI FRATELLI

LESNA TRGOVINA
LESNA INDUSTRIJA

Beljak — Villach

10.-Oktober-Strasse 22
Telefon 42-08

Kupim vsako množino okroglega in rezanega lesa, tudi stoječ ali posekan les po najboljših dnevnih cenah.

Matthias Moritz

UMETNI MLIN
IN ŽAGA

Breg pri Grabštanju

Rain bei Grafenstein, telefon 28-44

Nepoznane sile

Vodikova bomba — najučinkovitejše orožje

Skupina znanstvenikov je 2. decembra 1942 v ameriškem mestu Chicago z napestjo opazovala, ali bo uspel prvi poizkus razbijanja atomov, ki bi se razvijal sam od sebe, ne da bi za to potrebovali kako dodatno energijo.

Poizkus se je posrečil in človeštvo je stopilo v novo dobo, v dobo atomske energije, v dobo virov energije za izboljšanje življenjskih pogojev, še večjega gospodarskega in tehničnega napredka, a tudi v dobo, ko je postalo možno, da človeštvo samo sebe uniči. V glavnem je atomska energija od svojega odkritja znana le kot uničevalna sila:

Leta 1945 je prva atomska bomba — kot najstrašnejše do tedaj znano orožje — odločila izid vojne med Zavezniki in Japonci.

Leta 1949 so Sovjeti izjavili, da imajo tudi oni atomsko bombo.

1952 so Združene države Amerike odredile eksplozijo prve vodikove bombe.

1953 je sovjetski ministrski predsednik Malenkov izjavil, da niso Združene države Amerike edini lastnik vodikove bombe in da so jo sovjetski strokovnjaki že tudi odkrili.

1. in 26. marca 1954 so znanstveniki na ukaz ZDA izvedli dve eksploziji vodikovih bomb. Atomska bomba, ki je eksplodirala leta 1945 nad Hirošimo na Japonskem, je bila po učinku 5-krat manjša od vodikove bombe, ki je eksplodirala 1. marca 1954. Po tej eksploziji so ugotovili, da je bomba v krogu s polmerom 7 km popolnoma vse uničila, v krogu s polmerom 12 km povzročila znatno škodo in prav malo manjšo v polmeru 17 km, v polmeru 45 km pa je z ognjem še vse uničila. Nobeno velenje na svetu ni tako veliko, da bi ga ena sama vodikova bomba ne uničila. Predsednik Združenih držav Amerike, Eisenhower, je dovolil, da so objavili film o eksploziji prve vodikove bombe 1. 1952. Eksplozija je bila tako silna, da je otok, nad katerim je

bomba eksplodirala, izginil z zemeljskega površja. Na njegovem mestu je nastala 2 km dolga in skoraj 60 metrov globoka jama.

Znanstveniki so pričakovali od eksplozije 1. marca polovico manjše učinke. Okrog 280 ljudi je bilo nepričakovano izpostavljenih izžarevanju in 23 japonskih ribičev je dobilo resne posledice. Ves svet se je zganil ob novici o tej eksploziji. Japonci, Indijci in laburistična stranka v Angliji so zahtevali, naj takoj prenehajo s poizkusi. Združene države so tri tedne navrh izvedle še en poizkus in predsednik Eisenhower je podpisal odredbo, po kateri so začeli vodikove bombe izdelovati na veliko.

Vodikova bomba je postala pravi strah za našo bodočnost. Če bi prišlo do vojne z vodikovimi bombami, vsemu človeštvu grozi uničenje. Nekateri so mnenja, da bi bila bodoča vojna zelo kratka: Kdor bi prvi z vodikovimi bombami napadel, bi zmagal, ker si nasprotnik ne bi mogel več opomoči. Stroški vodikovih bomb so se zelo zmanjšali, ker so odkrili nov, cenejši način izdelovanja.

Združene države Amerike so svoj vojaški načrt oprle predvsem na uspehe poizkusov z atomskim orožjem. Glavno moč predstavljata letalstvo in mornarica, suhozemsko vojsko pa bodo skrčili. Najučinkovitejše orožje naj bo strah nasprotnikom, da ne bodo poizkušali z napadom. V tem slučaju bi večja mesta postala prva žrtev.

Po eksploziji 1. marca letos so tudi Sovjeti spremenili svoje stališče. Do tedaj so doma prikrivali ljudem atomsko in vodikovo bombo. Vedno so govorili le, da za ZDA na nobenem področju ne zaostajajo, da se zato ni treba ničesar bati. Po 1. marca pa je Malenkov izjavil, da bi to orožje „uničilo človeško kulturo“, če bi ga uporabljali. Po njegovem govoru so sovjetski listi pričeli prvič objavljati opise atomske in vodikove bombe ter razdejanja, ki jih povzroči to najučinkovitejše orožje.

FRIEDRICH JUNGBAUER

O. H. G.

VELETRGOVINA Z ŽIVILI

Osrednja poslovalnica:

CELOVEC — KLAGENFURT
10.-Oktober-Strasse 28, tel. 57-73 in 33-26

Podružnice:

VELIKOVEC — VÖLKERMARKT
Hauptplatz 144, telefon 288
FELDKIRCHEN
Gerichtsgebäude, telefon 380
WOLFSBERG
Ritzing 48, telefon 370
BELJAK — VILLACH
Gerbergasse 22, telefon 40-81

Dipl.-Ing. E. Unger-Hellmann

Najemnik opekarnice pri Velikovecu

za zvoniško in vsakovrstno opeko (Klinker- und Ziegelwerk) — Lastnik zvoniške (Klinker) opekarnice na Vašinjah. — Izdeluje zidno, votlo (Hohlblock) in zvoniško (Klinker) opeko. Nova izdelava kameninastih korit za svinje in govedo (Steinzeugtröge).

Fratelli Romanelli

LESNA INDUSTRIJA

Ettendorf i. Lavantale

Telefon Lavamünd številka 1

Kupi vsako množino okroglega in rezanega lesa po najboljši dnevni ceni.

HERMAN PINTER KLAGENFURT

Rennplatz 4 — Telefon 31-84

UVOZ — VELETRGOVINA

sadje	konserve
zelenjava	živila
južno sadje	kolonialno blago

Serno Jakob

žaga in
lesna trgovina

Vogle — Kohldorf

Post Kühnsdorf, tel. 281

Kupi vsako množino okroglega in rezanega lesa po najboljši dnevni ceni.

INTERCONTINENTALE A. G.

ZA TRANSPORTE IN CELOTNI PROMET

podružnica:

PODROŽČICA — ROSENBACH

Telefonska številka 8 (248)

prevzema vse vrste prevozov v tu- in inozemstvu ter jih izvršuje točno in poceni

ADOLF CAMPIDELL

SLIKAR — ZLATAR — KIPAR

Prevzemam VSA POPRAVILA CERKVA
in vzdavo OKLOPNIH TABERNAKLJEV

FEISTRITZ AN DER DRAU — KÄRNTEN

— TELEFON 248

Oznanilo

V sredo, 11. avgusta, bo v stari bogoslovni cerkvi v Celovcu celodnevno čiščenje. Sv. maše bodo od 7. ure naprej vse dopoldne. Večerno sv. mašo ob 7. uri bo imel novomašnik č. g. p. Janez Potočnik in ob koncu delil novomašniški blagoslov.

Vabimo vernike iz Celovca in okolice, da obiščejo ta dan lepo okrašeno cerkev, kjer bo evharistični Kralj sprejemal v avdienco.

KAKOR NALAŠČ

Nekje na Hrvaškem je dal krojač k peku sušiti svinjsko pleče. Pek pa med sušenjem odreže precej kos od plečeta zase. Ko krojač ob prevzemu suhega mesa to zapazi, zahteva od peka, da mu povrne škodo, sicer ga gre tožiti.

Pek mu škode noče povrniti. Prepričan je, da ga bo krojač tožil, zato hitro gre k sodniku in mu podari veliko lepo potico. Krojač gre peka v resnici tožiti. Sodnik zasliši oba. Pek se izgovarja, da so muhe pojedle toliko mesa. Sodnik seveda drži s pekom in reče krojaču:

„Ako so muhe storile to, se maščujte nad muhami. Pobijajte jih, kjerkoli jih vidite.“

V tem trenutku krojač zagleda muho na sodnikovem nosu. Brez premisleka udari s pestjo po sodnikovem nosu, da se mu takoj pocedi kri, in reče:

„Kakor nalašč! Ena je že tukaj!“

Klopinsko jezero na višku poletne sezone

Leto za letom podjunska mladina že komaj čaka toplega poletnega časa, da bo spet lahko obiskala Klopinsko jezero — lepi kraj, kamor jo ob nedeljah najbolj vleče. Če ves teden pridno dela, potem si že lahko privoščijo ob nedeljah nekaj uric razvedrila in veselja v valovih Klopinskega

jezera. To je lep in zdrav šport za mladino, ker poživlja in napravlja človeka zmožnejšega za delo v naslednjem tednu. Kakor je znano, je Klopinsko jezero po svoji ugodni legi najtoplejše jezero v Avstriji, zato se

prav radi zatekamo tja, da ob veslanju ali kopanju pozabimo svoje skrbi in težave vsakdanjega življenja.

Ob začetku sezone ni bilo nič posebnega na Klopinskem jezeru, ker je vedno deževalo, tudi izletnikov ni bilo dosti; med tem pa je zdaj v lepem vremenu vse napolnjeno do zadnjega kotička. To smo videli prav posebno zadnjo nedeljo, ko je sonce razlilo svoje žarke na nas kot že dolgo ne poprej in je bilo od sonca, svežega zraka in vode vse kot novorojeno. Zanimivo je, če opazujemo ob taki priliki obiskovalce: mladina, polna življenja in hrepenenja bi bila najrajši kar vedno v vodi, medtem ko vidiš starčke sedeti v gozdu ali na trati poleg jezera, zamišljene v svojo usodo in razmišljajoč dolgo pot od tistega časa, ko so tudi sami še kot mladi dečki skakali v vodo in jim nikoli ni bilo dovolj globoko pa do danes, ko jih težijo stara leta. Vidiš pisatelje in časnikarje, ki se sprehajajo ob jezeru, opazujejo in se veselijo z drugimi vred ter zbirajo snov za svoje delo. Tako vidimo, da ima jezero pomen za vsakega in razvedri mladega in starega. Zato ga obiskujmo, dokler je nam še vreme naklonjeno!

Otvoritev Kapelške koče na Obirju

2.142 metrov visoki Obir je bil pred vojno ena najbolj obiskanih gorskih točk v Karavankah. Zaradi svojega lepega razgleda je bil takorekoč domača gora celovških planincev. Vojne razmere so popolnoma uničile lepo Rajnerjevo kočo in takojmenovano „Hann-warte“. Ker potem ni bilo več priložnosti prenočiti na Obirju, je vedno bolj odtujevalo prijatelje Obirja.

Sedaj pa je drugače. Planinska reševalna služba iz Železne Kaple si je naredila za svojo nalogo zgraditi novo kočo. To je gotovo delo, kakršnih najdeš po vsej Avstriji jako malo. Delo je bilo seveda težavno in primanjkovalo je denarnih sredstev. Z velikim idealizmom je šla mladina na delo, drugi pa so prispevali po svojih močeh, tako da se je uresničila dolgoletna želja Kapelčanov in vseh tistih, ki radi obiskujejo Obir.

Dne 25. julija se je zbralo na Obirju več sto ljudi, ki so bili navzoči pri otvoritvi nove koče. Preč. g. župnik iz Železne Kaple so darovali sv. mašo ter blagoslovili novo kočo, vmes pa je prepeval

mešani zbor iz Železne Kaple. Nato je govoril okrajni glavar dr. Wagner in tako uradno odprl novo kočo ter jo predal prometu. Pri lepem vremenu in svežem zraku so se kar lepo imeli. Tudi za pijačo in hrano je bilo najboljše poskrbljeno, kar je bilo razmeroma zelo poceni, če pomislimo, da je treba vse zvoziti na vrh.

Novozgrajena koča ima lepo verando, od koder je lep razgled po vseh planinah; prostorno sobo za goste, kuhinjo in shrambo. Zgoraj pa je spalnica v kateri stoji 30 postelj. Če se izletniki količkaj stisnejo, jih lahko v tej koči prenoči najmanj 50. Pota na Obir so lepo popravljena in markirana, tako da ni nevarnosti, da bi kdo zgrešil pot. Najlepša pot in tudi najbolj prijetna je iz Železne Kaple po Brugerjevi stezi. Tu imamo že med potjo lep razgled na Kamniške planine. Krajša, toda bolj strma pot pa vodi preko Obirskega.

Nova Železno-Kapelška koča je napravila iz Obirja spet to, kar je bil pred vojno: ljubljene planince in kralj Karavank.

DANES MENI, JUTRI TEBI

Kmet in hlapec sta kosila deteljo. Zdajci zleti pred njima škranček na sosedovo njivo. Med kmetom in hlapcem se prične prekanje. Kmet trdi, da je bil to škranček, hlapec pa trdovratno vztraja, da je bila to prepelica. Ker sta dolgo trdila vsak svoje, končno hlapec zagrozi kmetu:

„Ako mi ne pritrdite, da je bila to prepelica, grem še danes od hiše.“

V bojazni, da ne izgubi poleti sredi najhujšega dela hlapca, je seveda bil kmet priporan pristati na hlapčev trditev.

Prišla je huda zima. Sneg je ležal na debelo. Nekega dne reče gospodar svoji ženi: „Neža, skuhaj danes za kosilo tri klobase in eno repo!“

Opoldne pri kosilu gospodar vzame klobase in da eno ženi, eno dekli in eno sebi, hlapcu pa — repo.

„Kako da jaz ne dobim klobaže?“ začuden vpraša hlapec.

„Saj jo imaš! Kar pritrdi, da je to klobasa, ne pa repa, sicer greš še danes od hiše.“

Hlapec spozna, kaj to pomeni. Vzame molče repo ter jo poje — zakaj, kaj bi počel zdaj sredi zime brez denarja in brez dela.

Hlapec ni bil potem nikdar več trmast.

„RADOVEDNI TOM AMERISKIH VOJAKOV“

V ameriški vojaški signalni službi so uvedli novo fotografsko kamero, ki ima desetkratno teleskopsko moč. Z njo je mogoče fotografirati na daljavo 45 km. „Radovedni Tom ameriških vojakov“, kot so novemu aparatu vzdeli ime, lahko prodre v ozračje 30 km visoko in da jasno sliko fotografiranega predmeta.

Kolesa, motorji, različni štedilniki, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovski mehanični delavnici

Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.

Johann Novak

MEHANIČ IN KLJUČAVNIČAR
KLAGENFURT, Feldmarschal-Konrad-Pl. 1

Puppendoktor

TRGOVINA OTROŠKIH POTREBŠČIN

nudi:

- Poletne igrače • Obleke za deklice
- Kopalne garderobe • Obleke za fante
- Narodne noše • Otroške vozičke

po najnižjih cenah

CELOVEC, OBSTPLATZ

Josef

Weinländer

UMETNI MLIN

Celovec-Klagenfurt

Papiermühlgasse 66 Telefon 20-69

DEŽELNA ZVEZA POLJEDELSKIH ZADRUG NA KOROŠKEM
Celovec, Kardinalplatz št. 5

Koroški poljedelci!

Opozarjamo vas že danes na naš razstaveni prostor na Koroškem velesejmu in vas prosimo, da si bogato razstavo strojev in živine med vašim obiskom posebej ogledate. Naše prizadevanje je kot svetovalec na vseh področjih pomagati koroškemu kmetu.

Obiščite nas na koroški velesejmski razstavi — paviljon za motorna kolesa

F. Reichenpfader

CELOVEC - KLAGENFURT
Villacher Ring 37, Tel. 47-87

Deželno zastopstvo za:

RENAULT-automobile

DKW-motorna kolesa

RÜHR-Rolletta

motorne kolecije

Prevzeli smo že desetletja dobro znano trgovino Romovih nasl. & Co. in jo odprli 1. avgusta 1954

Velika **razprodaja** in poceni **ostanki** od 9. avgusta

TEKSTILIJE IN MODNI IZDELKI

EDER & CO.

CELOVEC, Wiener Gasse 7

Dragemu Schleicherju v spomin

Pred kratkim smo objavili članek o smrti g. Schleicherja. Danes prinašamo obširnejše pismo njegovega prijatelja.

„Umrli je mož in ni ga več med nami.“ Te besede veljajo našemu prezgodaj umrlemu Mihaelu Schleicherju.

Rajni Schleicher je bil zelo nadarjen mož. Že kot pastir je rad prebiral razne knjige, posebno Mohorjeve. Komaj je dočastel, je že postal član Mohorjeve družbe, kateri je ostal zvest do smrti. S štirinajstim letom je prišel v Celovec, kjer se je izučil za trgovskega pomočnika. To je bilo pred 60-timi leti, ko je bilo narodno gibanje na Koroškem v razvoju. Rajni se je od vsega začetka rad udeleževal raznih prireditvev in shodov.

Leta 1894 je bil poklican k vojakom k bosanskemu pešpolku v Mostar. Večkrat je omenjal, da so bila zanj leta v Mostarju najlepša v življenju. Čutil se je zelo srečnega med ljudstvom, katerega je zaradi prijaznosti in gostoljubnosti visoko cenil.

Po vojaški službi je prišel v Logo ves. Tam je vzel v najem p.d. Lekšavo gostilno in trgovino in izbral za zakonsko družico Rožanovo Pavlo. Ker je bil rajni poštenjak, natančen, pravičen in delaven, sta bili gostilna in trgovina zmiram dobro obiskani. V njegovi gostilni so se vršili sestanki in prireditve, katerih duša je bil nepozabni in delavni župnik g. Štefan Singer, poznejši dekan v Kapli v Rožu.

Rajni je prevzel tajništvo v občinah Lo-

ga ves, Škofiče in delno tudi v Lipi, kjer je povsod upeljal slovensko uradovanje. Vse te službe ni opravljal zaradi denarja ampak iz idealizma, da bi pomagal utrditi narodno zavest. Vsakega našega uspeha na prosvetnem ali političnem polju je bil vesel. Pomagal je, da se je razvijala naša pesem: sestavil je z rajnim Logaveščanom preč. g. Janezom Dragašnikom našemu pevskemu društvu geslo „Od jezera do vrh planin čez Logo ves razlegaj se slovenski glasi!“ To geslo je harmoniziral sloveči planinec in pevec župnik Aljaž-Triglavski; original je imel rajni še shranjen.

Kadar je Schleicher le mogel, se je udeležil naših prireditev in je za to žrtvoval pota in stroške. V poletju je kot turist in ljubitelj narave šel na naše gore, da se je društveno odpočil in naužil svežega gorskega zraka.

Po izbruhu prve svetovne vojske julija 1914 je bil Schleicher takoj ob mobilizaciji poklican v vojsko, dočim so bili drugi tajniki celo vojsko oproščeni vojaške službe. Imel je pač označbo p. v. (politisch verdächtig). Po več kot štirih letih je tudi svetovna vojska oktobra 1918 minila in prišli so za Koroško težki dnevi. Naš rajni Miha je bil kot mnogi zavedni Slovenci aprila 1919 od avstrijskih orožnikov odpeljan v zapor. Šele v pozni jeseni se je vrnil telesno in duševno izčrpan domov.

Po plebiscitu je posvetil svoje moči našim zadrugam. Postal je zadrugni revizor.

Prepotoval je večkrat našo slovensko Koroško, zato je poznal naše kraje zelo dobro. Saj ni skoraj vasi ali gore, katere ne bi obhodil. Poznala ga je tudi večina naših ljudi.

Minila so leta in zdelo se je, da pridejo tudi za nas mirnejši časi. A ni bilo tako. Leta 1938 je s Hitlerjem prišel pekel za Slovence. Spomladi 1942 so prišli gestapovski policisti in odpeljali poleg drugih tudi Miho in njegovo ženo. Družine zavednih Slovencev je odpeljal dolg vlak proti severu v neznane kraje. Zaradi slabe hrane in težkega življenja v prenatrpanem taborišču je naš rajni oslabil. Po dolgem prosjačenju se je sinu Janezu, ki je bil takrat v vojaški službi, posrečilo čisto izčrpanega očeta dobiti iz taborišča in ga poslati k sorodnikom v Fürstenfeld, ker mu je bilo bivanje na Koroškem prepovedano. Šele na jesen 1945 se je vrnil rajni na svoj dom.

Dragi, nepozabni Miha!

Napisal sem Ti v spomin te borne vrstice. Vem, da bi mi rekel, kakor si rekel na smrtni postelji, da hočeš biti čisto v miru pokopan, da želiš samo molitev. Prosim Te, odpusti mi, ker nisem mogel biti tiho. Preveč si delal in trpel in bil zmiram pripravljen v potrebi pomagati celo svoje življenje. Zaradi tega so Te vsi — tudi Tvoji narodni nasprotniki — cenili, ker so videli v Tebi moža poštenjaka, kakršnih je malo. Da te je vse ljubilo in spoštovalo, je pokazala udeležba ob Tvojem pogrebu.

S solzami v očeh končam, ker vem, da Te bomo zelo pogrešali. — Počivaj mirno, dragi Miha, Vsemogočni naj Ti bo plačnik! Na svidenje nad zvezdami!

Tvoj prijatelj.

Stoletna starost — ne le slučaj!

Zato pijte mleko VSAK DAN v vseh raznovrstnih oblikah

Obiščite tudi vi našo mlečno pivnico na Koroškem velesejmu!

Molkerei-Verband

für Steiermarkt u. Kärnten, Klagenfurt, Siriusstraße 32

KOROŠKI VELESEJEM 1954
RAZSTAVNI PROSTOR 12

KÄRNTNERISCHE EISEN- u. STAHLWERKS-A.G.
BOROVLE - FERLACH
IZVOZNI ODDELEK WIEN I. - FRIEDRICHSTRASSE 4

VLEČENA ŽICA, ŽIČNIKI VSEH VRST
IZDELKI IZ ŽICE

PRECIZIJSKO ORODJE
REZILA ZA VIJAKE
REZAČI V NORMALNI IN POSEBNI IZDELAVI
PREBIJALA, REZI IN MODELI ZA STISKANJE

Prevzeli smo knjigarno in papirnico KARL DÜRRSCHMID, Celovec, Sternallee 5 (Heiligengeistplatz) in vodimo trgovino kot

podružnico

Z dobro izbrano zalogo knjig iz vseh znanstvenih področij, z bogato izbiro papirja, pisarniških potrebščin za gospodarstvo, urade itd. in s solanim prodajnim osebjem se trudimo izpolniti želje odjemalcev kar najbolje.

Med prezidavo v naši glavni trgovini znižane cene za papir, slike in devocionalije. Večje število antikvaričnih knjig prodamo po globoko znižanih cenah. Ugodne posebne ponudbe za knjigarne!

Med prezidavo vhod: Glavna vrata, Völkermarkter Ring 25

KNJIGARNA IN PAPIRNICA DRUŽBE SV. JOZEFA

CARINTHIA CELOVEC

Völkermarkter Ring 25
telefon 36-51

Wolfsberg
telefon 270

Sternallee 5
telefon 48-61

ZALOŽBA — TISKARNA — KNJIGOVEZNICA — KLIŠARNA

Pohištvo

RUDOLF IN SIEGFRIED SLAMA

CELOVEC — KLAGENFURT, St. Veiter Strasse 15. — Telefon 22-58

V največji izbiri spalnice, kuhinje, posamezno pohištvo, fotelji, stoli in kavči. — Ugodne plačilne olajšave po dogovoru. Sprejemamo tudi „Haushalts- in Eisenbahnkreditscheine“ — Za časa Koroškega sejma obiščite naše razstavne prostore na St. Veiter Strasse 15 in Sponheimerstrasse

Pohištvo Slama — Celovec

Prejeli smo dokaj priznanj naših znancev, ki so si nabavili pohištvo pri tvrdki SLAMA, Siegfried in Rudolf, Celovec, Sponheimerstrasse in St. Veiter Strasse. Obiskovalcem Celovca za časa sejma se tvrdka priporoča za obisk v njenih stalnih razstavnih prostorih v prodajalnicah kakor zgoraj omenjeno.

Kuhinjsko in sobno pohištvo je v veliki zalogi na

razpolago, posebne želje se izpolnijo v najkrajšem času. Posebnost tvrdke Slama so spaln fotelji (Bettbänke) ali kavči, kakor jih imenujemo tudi s tujim izrazom. To je zelo praktičen del pohištva, podnevi je oblažena klop, ponoči pa udobna postelja. Opozoriti moramo naše čitatelje, da jim pri tvrdki Slama moremo posredovati ugodnejši nakup. Tvrdka vzame v račun mesto denarja tudi surov les — deske!

V ospredju zanimanja vse Koroške:

Grandiozna razstava s prvimi jesenskimi in zimskimi modeli damskih in moških oblačil ter tekstilij za dom. — Priljubljena akcija kožuvinastih plaščev pod izredno ugodnimi plačilnimi pogoji. —

Vaš ogled velesejma pričnete z **WARMUTHOVO IZLOŽBO** v dvorani III tik poleg glavnega vhoda.

WARMUTHOVA izložba na Koroškem sejmu

NAJVEČJA TRGOVSKA MODNA HIŠA NA KOROŠKEM

Dietmar Warmuth & Co.

BELJAK-VILLACH, — Hauptplatz

Ponarejena klobasa

zgoj robidovje, zato iznajdljivi sosedje zaradi imena niso bili v zadregi. Robidje je s časom prešlo, ime pa je ostalo neizpremenjeno. Tudi koča je zmeraj enaka: nizka vrata, da se je moral skloniti vsak, kdor je bil le količjak velike postave; okna le za oko, posvečena svojemu prvotnemu namenu. Zaves niso imela, saj se za druge potrebnejše stvari ni bilo denarja.

Logar je bil radoveden, kako se bodo tisti večer mastili s klobaso in pačili obraze. Previdno se je plazil proti koči in stopil za drevo, odkoder se je razločno videlo v nizko sobo. Kmalu je zavohal, da se nekaj smodi ali peče na ražnju. Robidar je sedel pri peči in tolažil otroke, da bo klobasa kmalu pečena. Nestrpno so čakali okrog mize in ko so jo zagledali pred seboj na pločevini, tedaj je nastalo pravicato žvrgolenje.

„Mastna je videti,“ jo je pohvalil Robidar. „In velika je, da bi jo lahko na vrat nataknili.“

„Pekla se ni lepo,“ je žena rahlo nasprotovala. „Nekam čudno je pokalo in škropilo daleč naokoli. Pa tudi duh ni preveč prijeten.“

„Babnica, tvoj krivi nos ni na pravem mestu,“ jo je zbedel nejevoljen, ker mu je ugovarjala. „Čakaj, jaz bom povedal!“ — Iztegnil je svojo dolgo roko, nataknil kosček klobase na noževno konico in zinil, kakor bi odprl podna vrata. Takoj pa je namrdnil čelo in založek izpljunil pod mizo. „Fej, za mačko!“ je dostavil z gnusom in podrsal z nogami. Živalca, ki je že čakala pod mizo, je grizljaj samo povohala, ter se je daleč odstranila.

„Še mačka jo ne mara,“ se je gospodinja nagajivo pošalila. „Samo od daleč jo je po-

vohala in že je vedela, da ni užitna.“ — Otroci so se silili in napenjali, da je bilo groza, toda brez uspeha. Noben grizljaj ni hotel zdrkniti v prazni želodec.

Robidar je naposled spoznal, da je bil prevaran; zavedel se je, da mu je bila klobasa nalašč podtaknjena. „Logar je hudooben človek, ki nima srca za lačnega siromaka. Kar nazaj bi mu jo nesel — tako klobaso!“ je togotno udaril ob mizo. „Sam naj jo žre ali pa naj jo dá svojim prašičem!“

Sestletni Francek si je te besede dobro zapomnil. Zjutraj, ko je oče odšel na delo, je deček pospravil vso razrezano klobaso. Zavil jo je lepo v papir ter jo je ubral na vzdol proti vasi. Namenil se je k Logarju, kjer je položil zavitek na mizo in rekel: „Tukaj jo imate! Ata so rekli, da take klobase sami imejte — za prašiče.“

Logar bi bil skoro počil od smeha. „Francek, ti si dober dečko!“ ga je potapljal po rami. „Toda očetu pa le reci, da ne zna izbirati. V zameno dobiš pravo klobaso — plačilo za tvojo poštenost.“

Deček je tekel domov z nepričakovanim darilom. Z veselim obrazom je dal klobaso materi, ki jo je skuhala in pravično razdelila. „Toda očetu ne smete nič povedati,“ je otrokom strogo zabičala. Seveda so ji vsi po vrsti molčanje verno obljubili.

Ko se je Robidar vrnil z dela, je takoj izvedel, kaj se je zgodilo. Francek še ni poznal zvijače ter je vestno opravil sosedovo naročilo. Seveda je nato spregovorila palica svojo poslednjo besedo.

Limbarski

Hans Traninger

HOLZ- UND KOHLENGROSSHANDEL

Ausfuhr — Einfuhr

KLAGENFURT, Völkermarkter Str. 38, Tel. 55-95, Bahnübersetzung

DOBRA KNJIGA*še vedno najlepše darilo za vsako priliko*

Album Koroške	15 šilingov
Rotija (Mauser)	4.—
Sin mrlvega (Mauser)	4.—
Prekleta kri (Mauser)	4.—
Cmokec poskokec (Bazilij)	3.—
Jamnik (Mauser)	8.—
Cela kolekcija stane	25 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 2'5 USA dolarjev

dne 7., 8. in 9. avgusta v CELOVEC

Na ogled pri deželnem zastopstvu

KARL JOWEINIG

Celovec-Klagenfurt, Südbahngürtel 38, Telefon 44-31

Fercher MÖBEL

Brezkonkurenčne cene in kvaliteta - velika izbira
 Kuhinjska oprava, šestdelna, od šil. 1680.—
 Tujska soba, polno izdelana, od šil. 1800.—
 Spalna soba, polno izdelana, od šil. 3250.—
 Sekretar, poliran z barom, od šil. 2940.—

Ugodni plačilni pogoji na obroke — železniški nastavljenici dobijo pohištvo, okna in vrata brez naplata in brez takojšnjega denarja. Vzamemo v račun „Hausratschein“. Brezplačna dostavev z lastnim avtom.

Beljak — Villach, Kumpfalce 3, Telefon 40-45

Za Rožane in Ziljane:

Tovarna pohištva FERCHER v Beljaku

Že za časa zelo uspele beljaške razstave je ime trdnice Fercher še ponovno pridobilo na popularnosti in zanimanju bralcev, ki potrebujejo kvaliteto, lepo in poceni ter praktično pohištvo. Nobena pretirana modernost, temveč okusna čedna izvedba je že velika prednost Fercherjeve pohištvene industrije. Še več pa je za marsikoga vredno, da je pohištvo kakovostno in po trajnosti enako vsakemu drugemu. Senzacionalno nizke cene pa napravljajo Fercherjevo pohištveno mizarstvo takorekoč brezkonkurenčno. Povrh pa daje podjetje še plačilne ugodnosti, tako, da si skoraj vsak naš čitatelj more privoščiti tisto, kar potrebuje in kar mu ugaja. Ko pa si je pohištvo kupil, je zadovoljen, ker je prepričan, da je svoj denar dobro naložil.

Za tiste pa, ki imajo mnogo pod palcem, bo zanimiva stanovanjska omara, ki vsebuje takorekoč ves moderni stanovanjski družbeni komfort. Ta del sobnega pohištva je višek današnje stanovanjske kulture. Vdelan ima radijski aparat, uro na nihala in električni gramofon, ki avtomatično igra deset plošč prvo za drugo. Na vrhu je omara tako izdelana, da omogoča vstavev televizijskega aparata, radijske novosti, ki bo v kratkem tudi pri nas našla velik razmah.

Širokemu krogu naših čitateljev pa je treba povedati, da je Fercherjeva zaloga spalnic, jedilnic in kuhinj, v številu še posamezne dele pohištva, tako velika, da si more vsak po svojem okusu izbrati že prav vse. In poceni je...

IKOFLEX Ia

Novar 3.5 — Prontor Sv šil. 1701

PhotoKofler
VILLACH**WALCHER**

Poletne obleke, kostume, bluze, čedne dečve, kopalne obleke priporoča
CELOVEC, 10. Oktober-Strasse 2

NAJSTAREJŠE GORNJE-KOROŠKO KROVSKO PODJETJE**GEORG****Götz**BELJAK-VILLACH
Klagenfurterstrasse

se priporoča za vsa v stroko spadajoča dela. — Točna, vestna, kvalitetna izvedba.

Krovsko podjetje

Georg Götz v Beljaku

Je najstarejše podjetje te vrste na gornjem Koroškem in že vsled tega dobro poznano tudi po naših krajih. Marsikatero cerkev ali župnišče je pod ših krajih. Marsikatera cerkev ali župnišče je od tom izvršuje popravila in v kolikor nam je znano, v veliko zadovoljstvo naročnikov.

Specialna krovsko dela, kakršna izvršuje Götz, zahtevajo pa tudi velikega strokovnega znanja in to znanje si je trdnica, katera more s ponosom pogledati na svojo preteklost, pridobila s svojimi sodelavci v dolgoletnih izkušnjah. Tako je tudi sedaj vedno na tekočem, kar se tiče novih krovskih materialij, novih sestavin krovskih plošč itd., skratka: svoje praktične izkušnje in tradicionalno zanesljivost dopolnjuje s sodobnimi pridobitvami v tej stroki. Izredno kulantno domače podjetje Götz priporočamo vsem.

**Albert
Fleischmann**

KROVSKI MOJSTER

CELOVEC — KLAGENFURT
Wulfengasse 2a — Tel. 15-23

Vogel Viktringer Ring-a nasproti deželne vlade. — Se priporoča za vsa krovna dela.

Najboljše meso in klobase vseh vrst v času koroškega velesejma, kakor tudi za praznike samo pri

Rudolf Sablatnig

mesar in prekaževalec

CELOVEC, Siebenhügelstrasse 81
Telefon 49-36

**Karl
Pötscher**

KONJSKI MESAR

CELOVEC, Pischeldorfer Strasse 12, Tel. 55-22

Prevzemamo tudi zavarovane konje. Če je sila, koljemo podnevi in ponoči.

Za koroški velesejem impregniranje lesa najboljše in najceneje pri

Linninger Wilhelm

CELOVEC — KLAGENFURT, Friedelstrasse 1
Telefon 25-73

Poslovalnica v Pliberk-Bleiburgu pri kolodvoru.

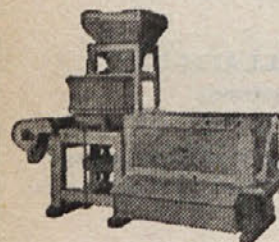
Hans Luschin

Gradbeno in umetno ključavničarstvo
železne konstrukcije

CELOVEC — KLAGENFURT

Johann-Hiller-Strasse 27
Telefon 45-74

KNAPP — domači mlini
mali luščilni stroji kombinirani

Predvajanje

NA KOROŠKEM
VELESEJMU

Objekt 18 s
prevesno streho

Izdava mlinov in strojev

Bratje Knapp ABSAM — TIROL

V času velesejma posebno lepo
PERILO TER BLUZE

v specialni trgovini

Rosl König

Celovec — Klagenfurt, Bahnhofstrasse 9

KOROŠKI PREMOG

LAVANTTALER KOHLENBERGBAU

GES. M. B. H.

ST. STEFAN i. L.

Kupujte domači premog, ker je poceni in obenem pomagata domačemu gospodarstvu in delavstvu

MOLČEČNOST

Blaž je imel pridno ženo, le eno slabo lastnost je imela — znala ni molčati, čeprav je vedno zatrljevala, da zna molčati, ko grob. Ker ji mož tega ni verjel, jo je hotel preizkusiti.

Nekega jutra stopi ves žalosten in skrušen v sobo. Špela, njegova žena, ga vsa zaskrbljena vpraša:

„Kaj ti je, Blaž, da si tako žalosten?“

Mož pa si pokrije obraz z rokami.

„Za božjo voljo, povej, kaj ti je?“ Ali se je zgodila kakšna nesreča?“

„Oh, pa še kakšna nesreča!“ zastoka mož in se nasloni na mizo.

„No, povej, no, kaj se je zgodilo!“ sili žena v Blaža. „Ali nisem toliko vredna, da bi mi zaupal, kaj se je zgodilo?“

„Meni more pomagati samo molk, in ti gotovo ne boš mogla molčati.“

„Saj bom molčala ko grob. Le povej mi!“ je dejala Špela.

„Pa naj bo. Povem ti, toda prosim te, da ne zineš nikomur niti besedice, sicer sem zgubljen.“

„Molčala bom ko grob!“ mu obljubi žena.

„Veš, kaj je? Danes sem nekoga ubil.“

„Joj, za pet ran Kriščevih! Ali te je kdo videl?“

„Nihče. To je moja edina tolažba.“

„Potem bodi brez skrbi.“

Blaž odide na vrt, žena pa vzame škap in

gre po vodo k vašemu vodnjaku. Tam sta se sešli s teto Uršo, vaško klepetuljo.

„Kaj ti je, Špela, da si tako žalostna?“

„Kaj ne bom, ko nas je pa zadela taka nesreča.“

„Kakšna nesreča?“

„Oh, ne smem povedati, mož mi je prepovedal“, odvrne žalostna Špela.

Urša postane še bolj radovedna in tako dolgo sili v Špelo, da ji ta slednjič pove možovo skrivnost. Seveda, teta Urša tega ni obdržala zase, ampak raznese novico takoj po vsej vasi in tako je prišla zadeva tudi orožnikom na ušesa.

Popoldne nekdo potrka.

„Ježeš, orožnik!“ se ustraši Špela, ko zagleda oko postave. „Blaž, skrij se!“

„Sedaj je že prepozno. Kar pride naj!“

„Vi ste danes nekoga ubili, ali ne?“ reče strogo orožnik.

„Da“, reče hladnokrvno Blaž.

Orožnik prime trdneje za puško in zahteva, da mu Blaž takoj pokaže, kam je zakopal svojo žrtev.

„Prav rad“, pravi Blaž in odvede orožnika na vrt. Z lopato odkoplje in razgrebe zemljo in privleče iz jame — krta. Orožnik ni vedel, ali se naj smeje ali jezi. Vljudo pozdravi Blaža in odide.

Vsa vas se je smejala Blaževi potegavščini, le ena se ni smejala — Špela, njegova žena.

Modna razstava v Londonu

Z novimi tkaninami in osebnimi značilnostmi v podrobnostih razstavljenih izdelkov so modni risarji in strokovnjaki pritegnili pozornost obiskovalcev letošnjih londonskih modnih tednov.

Cipke, žamet in težki, svileni sateni s prekrasnim motnim bleškom, so med najprijetljivejšimi tkaninami. Pri plaščih, kompletnih in težjih oblekah prevladuje tweed, s katerim tekmujejo tkanine iz visokokakovostne volne ter takoimenovana hopsacks in baratheax.

Modni strokovnjak Hardy Amies je vpejal širšo in zaokroženejšo linijo gornjega dela obleke s tem, da je izpeljal iz ravne linije ramen široke vrhnje dele rokavov. Mojster Mattli pa je z daljšimi jopicami, nizko prisišitimi žepi ter okrasnimi trakovi na hrbtu in sprednjih delih osredotočil pozornost na boke. John Cavanagh je dal svojim jopicam in oblekam z elegantno ohlapnostjo, ki mehko pada od ramen tik pod

pas, ki spominja na udobne bluze.

Kratke večerne obleke so postale pravilo. Posebno občudovanje žanje edinstvena večerna obleka iz črnega satena, okrašena z velikimi rdečimi vrtnicami in smaragdno zelenimi listi. Z njo tekmuje druga iz satenskega kot fuksije rdečega brokata, ki je posuta s črnimi in zlatimi vozli.

Ena izmed Cavanaghovih oblek, katerih vrhnji del, spominja, kot smo že omenili, na prijetno ohlapnost bluz, je narejena iz rdečega tweeda in ima majhen ovratnik ter je spredaj visoko zapeta. Isto značilnost je z zelo posrečenim učinkom uporabil na plašču iz zelenega tweeda, ki je zamišljen kot dopolnilo obleke. Gumbi plašča segajo tik pod pos. Elegantno linijo stopnjujejo kožuhovinasti okraski.

Ženski svet na splošno toplo pozdravlja dejstvo, da so se ohlapne tričetrtinske jopice trajno uveljavile. Te jopice so namreč zelo praktične, ker se dobro podajo tako na cele obleke kot na krila.

**Ne samo
župnim uradom
vsakemu naročniku
„Tednika“**

pomagamo

Pri vseh svojih nakupih se obračajte za nasvet na oglasni oddelek našega lista.

Pri večjih nakupih vam preskrbimo

popuste

Preskrbimo vam nadalje točno

dobavo

Preskrbimo vam tudi blago dobre kakovosti.

Ne zamudite torej ugodne prilike in naročajte po naših nasvetih

boljše in cenejše

Vedno smo vam z nasveti na razpolago, zato se obračajte na nas (zadostuje dopisnica).

OGLASNI ODDELEK

„Našega tednika“

v Celovcu, Viktringer Ring št. 26
Telefon 43-58

Ustanov. 1874 - 80 let obstoja

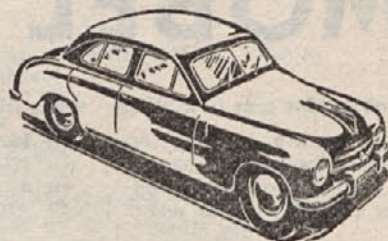
Harmonike - Akordeoni

R. Novak

Celovec, Ebentaler Strasse 7, telefon 24-82

Samo pri nas mogoča ogromna izbira vse obstoječih harmonik ter akordeonov na koroški velesejmski razstavi — Grosse Ausstellungshalle.

ZA VSAKO SVRHO - ZA VSAKO DENARNICO

primeren avto

vam nudi bogata izbira vozov

Steyr - ter Steyr-Fiat

Steyr-Diesel 4 t. v raznih izvedbah
Steyr-Diesel 1.5 t. Schnelltransporter
Steyr-Fiat 500 c (Topolino), 1100 (Nuova), 1100 TV, Familiare (Station)

Steyr-Fiat 1400 (novi model), 200 (v 3 izvedbah)

Obiščite nas ali pa nam pišite, radi vam bomo svetovali ter vam vsako zaželeno vozilo tudi predvajali.

THOMAS BOHRER

Deželno zastopstvo za Koroško

CELOVEC, VILLACHER STRASSE 29

Kovčki za avto, potovalni kovčki, damske torbice, aktovke, nahrbtniki, šolske torbice v veliki izbiri v strokovni trgovini

**Veit
Mühlbacher**

KLAGENFURT, Rainerhof

Kärntnerische Landes-Brandschaden-Versicherungsanstalt

ustanovljena 1899 po koroškem deželnem zboru
CELOVEC-KLAGENFURT, ALTER PLATZ 30

Brzjaviti: Kälabrand — Telefon: 18-46, 18-47

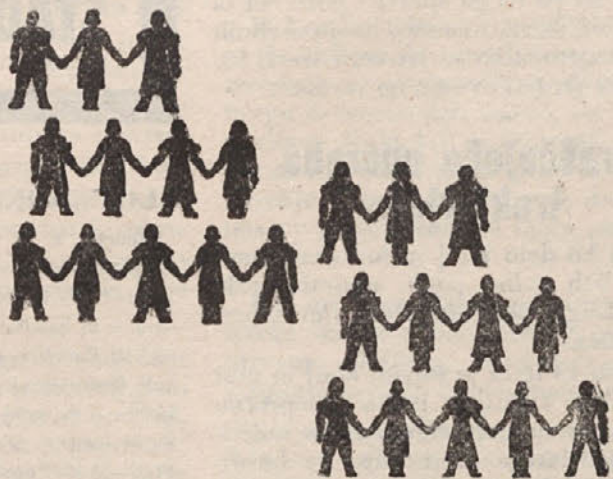
(Koroška deželna zavarovalnica za škodo po ognju)

KONZUMNA ZADRUGA

Celovec-Klagenfurt, St. Peter StraÙe 5

S svojimi podružnicami

se priporoča!

Kdor računa, kupuje v

KONZUMU

Obiščite na velesejmski razstavi naš paviljon!
Nudimo vam odlična vina po zmernih cenah.

Prva in edina koroška STEKLARNA s pihanjem

Aleksander Rüdolico

CELOVEC-KLAGENFURT, Villacher Str. 3, tel. 30-03

Moderne naprave za notranje in zunanje razsvetljave — NEON-reklamni napisi.

Rak in tobak

Nedvomno so bili vsepovsod po svetu milijoni kadilcev v zadnjih letih zaskrbljeni nad številnimi poročili, da je kajenje nevarno zdravju in posebno, da povzroča pljučnega raka.

Ameriška zveza za boj proti raku je hotela ugotoviti resnico v tej stvari in je organizirala eno največjih zdravniških statističnih raziskav, kar so jih kdaj napravili. Od januarja do junija 1952 so izvedli prostovoljni sodelavci zveze anketo, pri kateri so izprašali 187.766 moških na vsem področju Združenih držav. Izprašanci so bili stari od 50 do 69 let. Po rezultatih ankete so jih porazvrstili v različne skupine z ozirom na njihove kadilske navade: v skupino tistih, ki niso nikoli kadili, v kadilce cigaret, cigar, pip in v take, ki so kadili v dveh ali treh različnih oblikah.

Do konca oktobra lanskega leta je umrlo 4.854 izprašancev. Ko so ugotavljali vzrok njihove smrti, so prišli do zanimivih rezultatov, o katerih sta nedavno poročala na zborovanju Ameriškega zdravniškega društva, dr. Daniel Horn in dr. E. Cuyler Hammond. Rezultat preučevanja je bil še zanimivejši, kot je večina pričakovala. Ugotovili so tole:

Umrljivost med moškimi, ki so določen čas v svojem življenju redno kadili cigarete, je bila za 52% večja kakor umrljivost med moškimi, ki niso nikoli kadili. Celo med tistimi, ki so pokadili malo cigaret na dan, je bila umrljivost večja kakor med nekadilci, a umrljivost je naraščala sorazmerno s številom pokajenih cigaret. Tako je bila n. pr. umrljivost med moškimi, ki so pokadili po 20 ali več cigaret na dan, za 75 % večja kakor med tistimi, ki niso nikoli kadili.

Bolezni koronarnih srčnih arterij (venčnega ožilja) so danes glavni vzrok smrti v Združenih državah. Nad polovico smrtnih

primerov, ki gredo na račun večje umrljivosti med kadilci, je pripisati škodljivemu vplivu kajenja na te vrste bolezni. Ugotovili so, da je med moškimi, ki pokadijo 20 ali več cigaret na dan, dvakrat več smrtnih primerov zaradi bolezni venčnega ožilja kot med nekadilci. Statistična študija ni imela namena ugotavljati in odkrivati vzroka za škodljivost cigaretne dima. Vendar pa so z drugimi študijami dokazali, da nikotin pospešuje bitje srca, povečuje krvni pritisk in povzroča krčenje majhnih krvnih žilic. Zaradi tega je verjetno, da je nikotin vsaj delno kriv za večjo umrljivost zaradi srčnih bolezni pri kadilcih cigaret.

Umrljivost zaradi raka je med hudimi kadilci približno 2 in pol krat večja kakor med nekadilci. A kajenje ne povzroča samo pljučnega raka, ampak tudi druge vrste raka, četudi ne v taki meri.

Ne more biti več dvoma, da je umrljivost zaradi pljučnega raka med hudimi kadilci cigaret mnogo večja kakor med nekadilci — vsaj 5-krat in morda tudi do 16-krat tako visoka, četudi jih je od 4.854 umrlih, ki so jih omenili in katerih smrtne vzroke so v svojih študijah ugotovili, samo 164 umrlo zaradi pljučnega raka. Natančnejše podatke o tem, kakšno kajenje najbolj vpliva na umrljivost zaradi pljučnega raka, bomo imeli na razpolago približno čez leto dni.

S snovmi, ki jih kondenzirajo iz dima cigaret, lahko povzročijo raka na koži poskusnih živali. Kajenje cigaret je verjetno v veliki meri odgovorno za to, da se je povečala umrljivost zaradi pljučnega raka v zadnjih desetletjih v večini zahodnih držav.

Zdi se, da kajenje cigar in pipe ne vpliva tako na umrljivost zaradi bolezni venčnega ožilja. Morda vpliva tako kajenje na razvoj nekaterih vrst raka, vendar pa to za zdaj ni gotovo. Raziskave se nadaljujejo in več podatkov o tem bo na razpolago čez dve leti.

LESNO PODJETJE **Josef Reiter** NASL.

žaga - lesna trgovina - izvoz lesa

PLIBERK - TELEFON 323

Senzacija koroškega velesejma!

„JAWA“ 350 ccm, model 1955 z nihalnim okvirjem, skodelno gradnjo, 16 prestavnih kolesc, dolg sedež, s 130 km hitrostjo, 3.25 litra na 100 km

že takoj dobavljiv pri

Autozentrale Potuznik

CELOVEC-KLAGENFURT, St. Ruprechter StraÙe 4

Plačljivo po najugodnejših pogojih v 25-mesečnih obrokih. —Prosimo, obiščite naše razstavne prostore v „Paviljonu 17“, kjer si boste imeli priliko ogledati vso našo razstavo:

„JSO“-motorni rolerji
„JSO“-motorna kolesa

„JSETTA“ najpopularnejši mali avto v Italiji
„JSO“ Caro najbolj ekonomični transporter za 500 kg.

Nadalje dobavljamo kot do sedaj vse svetovno znane nemške motorje EMW 350 ccm, štiritaktni, s kardansko osjo, BK 350 ccm, dvotaktni, s kardansko osjo.

Odlična motorna kolesa domače proizvodnje: KTM 100 ccm, KTM 120 ccm, DELTAGNOM

Želja starih in mladih „VESPA“-motorni roler svetovne kvalitete, preko 500.000 vozil po vsem svetu.

„COLIBRI“-motorni rolerji z originalnim nemškim DKW motorjem

Priporočamo se za številan obisk. Prepričajte se o našem stremljenju!

Odlična kvaliteta!
Takojšnja dobava!
Zmerne cene!
Zelo ugodni plačilni pogoji!

Postrežba in pojasnila v vseh jezikih, govorimo tudi slovensko!

ÖSTERREICHISCHE TABAKREGIE

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
STADTTHEATER

Od 6. do 8. 8.: „Das Nachtgespenst“
Od 9. do 10. 8.: „Gefährliches Blut“
11. in 12. 8.: „Die Todesarena“

DOBRLA VES

7. 8. ob 20.30 in 8. 8. ob 17. uri
„Der Ehebrecher“ (zelo vesel film)
11. 8. ob 20.30 „Eine Königin reist um die Welt“ (barvni film).
Film prikazuje potovanje angleške kraljice po svetu.

Moderni okraski, moderne cvetlice, svatovski šopki, parfumerijski predmeti, žepni nožički, strojčki za rezanje las, rožni venčki, britvice, toaletno milo, vsakovrstne krtače, najceneje, ugoden nakup

Elgetz

Celovec, Rainerhof, Tel. 52-55

Kolesa
pletilne strojeCelovec GRUNDNER
Wienberg 10

I š č e m

Fant, v najboljših letih, zeli spoznati ugledno in pošteno dekle vsega značaja od 20 do 26 let. Ponudbe in pisma s fotografijo pošlite takoj na „Naš tednik“ pod „Najsrečnejša bodočnost.“

Najcenejša
možnost nakupamoškega in ženskega
blaga ter perila

L. MAURER

Klagenfurt, Alter Platz 35

Hoover
pralni strojiza tebe, za mene, za vse!
na razstavnem prost. št. 11

HAAS & CO.

CELOVEC

Vrtno pohištvo. Naslonjači,
sončniki v vseh cenah in izvedbah

Thonet

Celovec - KLAGENFURT
Obstplatz 2LIENZ, Rosengasse 2
Bogato skladišče vzorcev

Plašči iz balonske svile, dežni in za motoriste najceneje v strokovni trgovini V. TARMAN, Celovec-Klagenfurt, Völkemarkter Str. 16.

Vsi godbeni instrumenti! Najboljše kvalitete in najcenejše samo pri Musikhaus Paludnik, Celovec, 8. Mai-Strasse 20. — Na obroke.

Krasni damski puloverji 29.— šil. Kombineže 22.— šil. Moške srajce od 35.— šil. naprej, klotaste moške spodnje hlače 15.— šilingov. STOFFSCHWEMME, Klagenfurt, Marktplatz.

Štedilniki s centralno kurjavo (gretje sobe iz štedilnika). Štedilniki s kotli na pritisk, štedilniki z bakrenimi kotli, domače krušne peči, dvonadstropne s prekajevalnico s kurjavo na les ali elektriko, Sepp Krobath, gradnja peči in štedilnikov, St. Vid na Glini - St. Veit a. d. Glan, obisk in ponudba brezplačno.

GUZENKOV ROMAN „PADEC
TITANA“

Igor Guzenko, ki je svoj čas kot urednik na sovjetskem veleposlaništvu v Kanadi prelomil s sovjetskimi oblastmi, je napisal roman „Padeč Titana“, ki je bil pred nedavnim objavljen. V ameriški tedenski reviji „New Leader“ poroča o njej admiral Leslie C. Stevens, bivši ameriški mornariški ataše v Moskvi. Njegova sodba je, da je Guzenkovo delo „resnično nadaljevanje sijajne tradicije ruskih romanov preteklega stoletja.“

Osrednja nit zgodbe se zapleta okoli dvo-umnih okoliščin zadnjih dni življenja in smrti Maksima Gorkega, ki nastopa v romanu kot Mihail Gorin. Zgodba se prične, ko dobi mladi profesor, druga osrednja oseba v romanu, uradno nalogo, da pripravi Gorina za koristnega člana komunističnega režima ali pa da ga spravi s poti. Na ta problem je Guzenko nanizal svojo osebnih izkušenj bogato sliko sovjetskega sveta, kakršen mora vladati za železno zaveso.

Naraščajoča uporaba
traktorjev

Medtem ko delo konj in mul na ameriških kmetijah stalno pada, uporaba traktorjev in drugih poljedelskih strojev neprestano narašča.

V zadnjih 13 letih je število konj in mul na ameriških kmetijah padlo povprečno 10% letno; po mnenju ekonomistov ameriškega poljedelskega ministrstva pa izkoriščajo ameriški kmetovalci še preostalo delovno živino v vedno manjši meri za dela na polju. Zdi se, da redijo vedno večje število konj za zabavo, za jahanje ali za vožnje.

Mnogo kmetij je danes že v celoti popolnoma odvisnih od mehanične opreme za delo na polju ter je zato tudi brez delovnih živali. Po cenitvah ameriškega poljedelskega ministrstva se bo v letošnjem letu število poljskih traktorjev dvignilo še za kakšnega pol milijona na približno 5 milijonov.

Med leti 1940 in 1953 se je število traktorjev na ameriških kmetijah dvignilo za 185 %, število tovornih avtomobilov za 140 %, število osebnih avtomobilov pa le za 10 %.

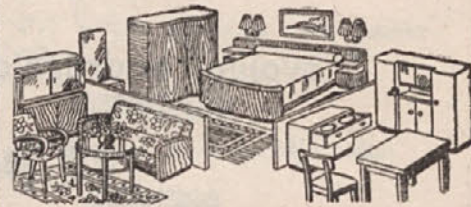
Po cenitvah ameriškega poljedelskega ministrstva se bo v letošnjem letu zelo povečalo tudi število važnih poljedelskih strojev, kot kombiniranih strojev, strojev za luščenje koruze in pobiranje bombaža, strojev za molžo, sejnalnih strojev, večbrazdnih plugov in kultivatorjev.

V lanskem letu so si ameriški kmetje nabavili dovolj novih traktorjev in ostalih poljedelskih strojev, da je zagotovljen dvig produktivnosti ameriških kmetij v letošnjem letu.

Ker je večina ameriških kmetij že zelo mehaniziranih, bo hitrost razvoja v prihodnjih letih verjetno padla.

Hiša dobrega pohištva
4 PREDNOSTI:

1 Ogromna izbira — nad 100 kompletnih pohištven 2 Najboljše in najcenejše pohištvo v Avstriji. — Spalnice iz trdega lesa samo 3.900 šil. 3 Plačila na obroke brez obresti 4 Dostava na dom z lastnim posebnim avtomobilom

STADLER-MÖBEL

CELOVEC — Klagenfurt, Theatergasse 4

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

Nedelja, 8. 8.: 7.00 Duhovni nagovor. 7.05 S pesmijo pozdravljamo in voščimo. — Ponedeljek, 9. 8.: 14.30—14.40 Poročila, objave. 14.40—15.00 Za kmetovalce in kmečke gospodinjice. — Torek, 10. 8.: 14.30—14.40 Poročila, objave. 14.38—14.45 Zdravniški vedež. Ozdravljenje s koščkom mrličeve kože. 14.45—15.00 ... in sedaj igra Vaški trio. 18.30—19.00 Klavirski koncert Marijana Lipovška. — Sreda, 11. 8.: 14.30—14.40 Poročila, objave. 14.40—15.00 Poje mešani zbor slov. prost. dr. „Zvezda“ iz Hodiš. — Četrtek, 12. 8.: 14.30—14.40 Poročila, objave. 14.40—15.00 Popotne in poslovilne pesmi. 18.30—18.50 Za našo vas. — Petek, 13. 8.: 14.30—14.40 Poročila, objave. 14.40—15.00 „Medvedek Godrnjavček“. Pravljičar M. Jezernikove. — Sobota, 14. 8.: 08.30—09.30 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — Nedelja, 15. 8.: 07.05—07.05 Duhovni nagovor. 07.05—08.00 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.

Družinska pratika 1955

IZIDE
KONCEM
AVGUSTA!

Plašči — obleke — bluze — krila
DAMENMODEN Lia Putz
CELOVEC, Bahnhofstrasse 26

Deutsche Motorräder

HOREX — NSU
VIKTORIA — TRIUMPH

August Kasan

Klagenfurt, Lidmanskysgasse 2

Mreže in žice, mreže za vrata, vložki za postelje, sita, (Siebe) mreže za pesek in gramoz, pletene ograje dobavi stara domača

TVRDKA

Rudolf Vogt
& SohnDrahtwaren, Eisengitter und
SieberzeugungCELOVEC — KLAGENFURT
Lindenhaingasse 9. Tel. 20-98

Priporočila se cerkvenim predstojništvom za omreženje cerkvenih oken in ograj.

„Ganz“-Elektrowerkstätten in tehnična pisarna

ING. F. DULLNIG

CELOVEC — KLAGENFURT

Pischeldorfer Strasse 4. — Telefon 58-22

Gradba elektran, dalnovodov, krajevnih mrež in transformatorjev — instalacije vseh vrst. —

POPRAVILA Prodaja in zamenjava električnih strojev

DOBAVA električnega orodja, motorjev, žic, raznovrstnega materiala, oglenih ščetki itd.

POJASNILA IN NACRTI

Gummistrümpfe für Krampfader und geschwollene Beine, GUMMI-MATRATZEN, GUMMISTIEFEL, KEGELKUGELN aus GUMMI, GUMMIHAUS WIEDNER, KLAGENFURT, Bahnhofstrasse - Lidmanskysgasse.

Lederbekleidung nur beim Erzeuger. Wernisch Friedrich, Villach, Italiener Strasse 22. — Qualität entscheidet!

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

KOROŠKI SEJEM
V CELOVCU

ZDRUŽEN Z VSEAVSTRIJSKIM LESNIM SEJOM

OD 5. DO 15. AVGUSTA 1954

— 25% popusta pri vožnji po železnici in poštah avtobusih —

AVE-MÖBEL von der Fabrik zum Verbraucher!

Od tovarne do pohištva

Vaše pohištvo kupujte v največji specialni trgovini pohištva v Avstriji

Zaloga v Celovcu-Klagenfurt, Getreidegasse 1
v Beljaku-Villach, Moritschgasse (naspr. Parkhotela)

AVE-pohištvo na Koroškem sejmu v AVE-paviljonu

Pozor, pozor!

Obiskavcem koroškega sejma moramo sporočiti veselo vest, da smo pričeli z dosedaj NAJCENEJŠO PRODAJO. Na posamezno blago in manufakturne predmete dajemo do 50% POPUSTA!

trgovska hiša
KOROŠKA

Umshaden

Celovec-Klagenfurt
am Fleischmarkt

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom: „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. — Naročnina mesečno 4 šil. za inozemstvo 4 dolarje letno. Odpoved za en mesec naprej. — Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik Albert Sadjak. — Tiska tiskarna Družbe sv. Mohorja, vsi v Celovcu, Viktringer Ring 26. — Telefonska številka uredništva in uprave 43-58.